

SIAMO DI NUOVO INSIEME

NR. 11 ■ SERIE NOUĂ ■ FEBRUARIE – APRILIE 2009

FONDATĂ ÎN 2007 ■ ISSN 1843-2085 ■ REVISTĂ EDITATĂ DE ASOCIAȚIA ITALIENILOR DIN ROMÂNIA **RO.AS.IT.** CU SPRIJINUL FINANCIAR AL GUVERNULUI ROMÂNIEI, PRIN DEPARTAMENTUL PENTRU RELATII INTERETNICE

Cine dorește răcirea relațiilor dintre Italia și România?

EDITORIAL

Un răspuns imediat și fără prea multă analiză vine direct și instinctual: nimeni! De ce ar fi cineva dispus la un asemenea efort și ce interese atât de mari ar fi, încât să nu se țină cont de complexitatea relațiilor dintre cele două state?

Relațiile durează de mulți, foarte mulți ani. Numai de la căderea comunismului sunt 19 ani, timp în care aceste legături s-au dezvoltat și extins în toate domeniile vieții sociale și economice și continuă să fie cele mai importante dintre toate câte există între România și alte state. Ce jocuri politice se fac?

Cui îi slujește această mediatizată campanie antiromânească din Peninsula?

Oare uită italienii că România a fost un pământ primitiv pentru ei, în aproape toate perioadele istorice, dar mai cu seamă atunci când acasă, în Italia era sărăcie?

Nu își aduc aminte italienii că România a devenit o a doua casă pentru mulți dintre cei care au venit și și-au găsit rostul aici, contribuind la progresul ei?

Acum, când pagina istoriei s-a întors, iar românii au fost nevoiți să plece în lume pentru a găsi pământul făgăduinței, Italia, dintr-odată nu mai este tolerantă precum ar trebui să fie, mai ales cu românii, care sunt la fel de harnici și cinstiți, precum sunt și italienii. Și nu trebuie să se uite că vorbind despre un popor întreg, raportând cazuri individuale la o întreagă națiune, nu se face altceva decât să se lovească indirect și în cealaltă parte.

Așa că, dacă se aruncă anatema asupra tuturor românilor, se poate ca aceasta să acopere mult mai mult și să se extindă și asupra acelor care o aruncă.

Să credem totuși că nimeni nu dorește răul celuilalt și că aceste perioade tulburi vor trece cât de curând. Nu este cazul ca infractorii scăpați de sub controlul organelor de poliție să-și facă într-atât de cap încât să nu poată fi opriți.

Autoritățile italiene de la București fac eforturi sporite pentru a nu distruge patrimoniul comun al relațiilor dintre

cele două state, iar românii nu reacționează violent, știind că anumite fapte petrecute în Italia nu caracterizează poporul român, ci reprezintă doar incidente ale unor infractori, indiferent unde s-ar afla ei, în România, în Italia sau în orice alt loc din Europa.

Este cazul ca instituțiile cu atribuții în domeniul infracțional să lucreze mai eficient. Nu este just ca relațiile politice, economice, culturale care stau la temelia vechilor și stabilelor „collegamenti” italo-române sau româno-italiene să fie deteriorate de o plagă socială care revine periodic în situații de criză, care se cheamă sărăcie și care atrage după ea ignoranța, violența și multe alte fapte reprobabile.

Proiectele Asociației Italienilor din România – RO.AS.IT. –, precum ultimul, intitulat „*Imagini în oglindă*” sunt îndreptate tocmai către redobândirea încrederii și susținerea unei imagini pozitive a României în străinătate, colaborând în acest scop cu diverse asociații românești din Italia.

Grupul parlamentar de prietenie România – Italia, care cred că în acest mandat va funcționa cu mai multă eficiență, ar putea să aibă o contribuție importantă la dezvoltarea relațiilor reciproce dintre cele două țări.

Cum se poate readuce oare încrederea pierdută în cel care a contribuit la promovarea și escaladarea evenimentelor prin mass-media, pe o temă exclusiv politică?

Doar uitând totul.

Nu vreau să trag concluzii, pentru că acestea se desprind de la sine, însă consider că se apelează prea mult la mici orgolii și la stări emoționale caracteristice ambelor popoare în situații nefavorabile.

Numai cine nu dorește nu observă o realitate evidentă. Semănăm prea mult pentru a nu fi împreună în continuare și pentru mult timp de aici înainte. Nimeni nu ne poate despărți, dintr-un singur și simplu motiv: istoria care ne-a legat și ne leagă. ■

Mircea Grosaru

Revistă editată
de Asociația Italianilor
din România **RO.AS.IT.**
cu sprijinul financiar al
Guvernului României,
prin Departamentul
pentru relații interetnice

Președinte fondator
Mircea Grosaru

Seniori editori
Cristian Topescu
Nicolae Luca

Colectiv redacțional

Director
Gabriela Tarabega

Redactori
Emanuele Leoni
Elena Bădescu
Dan Comarnescu

Design & pre-press
Square Media SRL

**Asociația
Italianilor
din România
RO.AS.IT.**

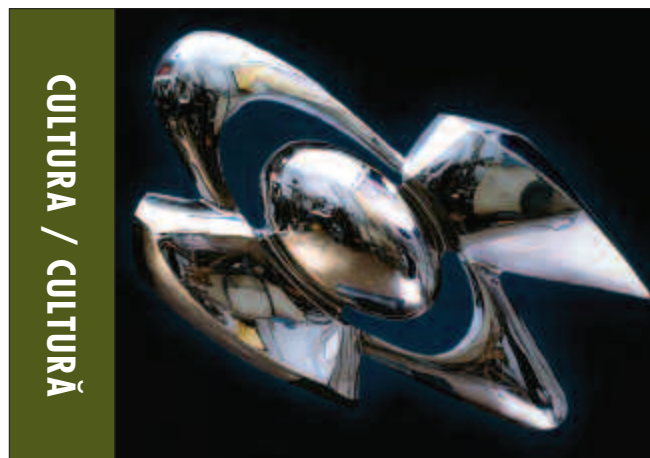

asociație cu statut
de utilitate publică

Str. Lipscani nr. 19, etaj 1
030031 București
Tel./Fax: 021 313 3064
ufficio@roasit.ro

www.roasit.ro

- 04 **Încrederea este miza**
- 05 **Sorana Coroamă Stanca – in memoriam**
- 06 **Manifestul Futurist al lui Tommaso Marinetti la 100 de ani**

- 09 **Sf. Paște, sărbătoarea sărbătorilor**
- 10 **Constantin Lucaci. Întâlnire cu arta și misterul**
- 12 **Puterea exemplului sau Amintiri suprapuse
La forza dell'esempio oppure "Ricordi sovrapposti"**
- 14 **Tărâmul de taină și Il solco della memoria**
- 15 **Scenografa Luisa Spinatelli la Opera Națională București**
- 16 **Exerciții de feminitate**
- 18 **Un artist fotograf italian expune la București: Augusto
Cantamessa. Delega per un Autoritratto**

**SOCIETÀ /
SOCIAL**

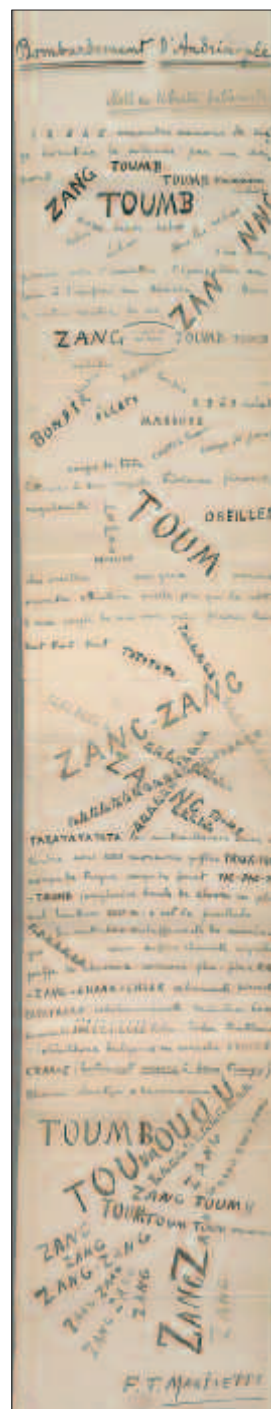
- 20 **Cronică de familie: Mario Nardin**
- 23 **Fișier. Primele etnonime și toponime italiene în Transilvania**
- 24 **Italianii din... Greci**
- 25 **Un problema che mi sta al cuore**

- 26 **Juventus București. Contribuția italiană la fotbalul românesc
Il contributo italiano al calcio romeno**
- 29 **Violență și fair play în sportul contemporan**

- 30 **Legea minorităților
și noua realitate politică**

- 31 **Notizie / Știri**

GIURIDICA / JURIDIC

**EVENTI /
EVENTIMENTE**

Încrederea este miza

Criză. Este cuvântul care se află pe buzele tuturor și nimeni nu poate rămâne indiferent la dificultățile pe care le traversează cele două țări ale noastre, Italia și România. Criză financiară, criză economică, criză socială, criză de încredere, criză... Dar valorile noastre comune rămân în picioare. Bine înfipite. Și miza noastră rămâne optimismul.

Pentru RO.AS.IT. valorile sunt prietenia, înțelegerea, apropierea între popoare. Și încrederea... Încrederea că valorile culturale și umane fundamentale care-i leagă pe italieni de români și invers sunt mai puternice decât furia actuală împotriva românilor, declanșată de faptele reprobabile ale unor indivizi certați cu legea, majoritatea țișani din România. Noi știm că italienii, ca și noi, sunt iuți la mânie și înclinați să-și facă dreptate imediat și pe loc, atacând chiar și persoane nevino-vate pentru simplul motiv că sunt de aceeași naționalitate cu nelegiuții. Dar credem că de îndată ce li se va ostoi sfânta mânie, vor judeca la rece și vor realiza că reacția lor a fost, poate, disproporționată, cu condiția ca politica sau alte interese să nu-și vâre din nou coada. Nu-i apăr, Doamne ferește, pe violatori sau criminali, dar nu pot să nu notez că spectacolul perpetuu de zi și

noapte al televiziunilor de toate culorile, nu face, din păcate, decât să incite la violență. Ființele primare nu sunt capabile să deceleze binele de rău și aplică fără discernământ ceea ce li se prezintă în mediul virtual. O americană, prietenă de a mea, doctor în științe istorice, specializată pe Europa de Sud-Est, se afla astă vară la București pentru un stagiul de documentare. Venind într-o seară la mine, la un moment dat am început să-i caut o emisiune de istorie și am dat numai peste filme americane cu monștrii violenți. Amica mea indignată a exclamat revoltată: „Asta nu-i America! La noi nu se dau asemenea filme la TV. Ce face C.N.A.-ul?”. N-am știut ce să-i răspund. Nu știu ce face C.N.A.-ul. Poate membrilor lui nu le place să se uite la televizor. Sau poate atracția amețitoare a banilor, fără miros, îi adoarme. Nu știu. Dar ceva tot trebuie să fie.

Să mă întorc, însă, la italienii mei. Știu din proprie experiență că italienii, mai ales cei dinspre Sud, se aprind repede și le place să facă scandal din orice, dar pe cât de repede se iscă scandalul, tot pe atât de repede se și stinge. Eram într-o vară, într-un an, anii trec ca apa, „borsista Governo italiano”. Locuiam la *Accademia di Romania* și vizavi de academie era o cafenea mică, cochetă, unde-mi

plăcea să-mi beau cafeaua de dimineață. Eram pentru prima dată în viață într-o țară occidentală, într-o cafenea privată (nu mai pomenisem așa ceva până atunci), aveam timiditatea omului din Est față de vânzătorii (de care, acasă, depindea bucățița mea de unt) și mă îndreptam cu sfială spre teighea. La un moment dat patronul/barman a spus „Buongiorno”. Am crezut că și-a salutat vreun cunoscut și am continuat în liniște să mă apropiez de el. Nici prin gând nu-mi trecuse că salutul mi-ar fi putut fi adresat mie. Și atunci s-a declanșat furtuna. Patronul/barman a început să tune și să fulgere, îndreptându-și acuzator indexul spre mine: „Ho detto buongiorno a Lei, come mai che non mi risponde?” Am bălbăit o scuză și am cerut o cafea. În timp ce-mi pregătea cafeaua a continuat să-mi facă scandal preț de încă vreo câteva minute, după care s-a stins. A înțeles că eram de pe alte plaiuri și din acea zi am băut la el cea mai bună cafea din Roma, și întotdeauna era oferta Casei. Devenisem cei mai buni prieteni.

Încrederea mea în prietenia italo-română este intensă și de nezdruncinat și cred că trebuie să privim cu toții spre viitor fără mânie. ■

Gabriela Tarabega

In memoriam

Sorana Coroamă Stanca

Au trecut doi ani de la plecarea definitivă dintre noi a celei ce a fost Sorana Coroamă Stanca, personalitate de prestigiu a culturii române, capul de afiş al Comunităţii Italienilor din România şi sufletul manifestărilor culturale organizate de UNITER şi de RO.AS.IT. în ultimele două decenii.

Ca şi anul trecut, şi anul acesta, în ziua de 5 februarie, în Salonul de la sediul RO.AS.IT din Bucureşti, dedicat mării artiste, prietenii şi colegii de breaslă ai acesteia, membrii Asociaţiei s-au întâlnit pentru a evoca pe omul deosebit şi regizorul de talent – Sorana Coroamă Stanca.

Născută la Chişinău pe 24 ianuarie 1921, Sorana Coroamă Stanca, fiică de universitari ieşeni, cu origini preponderent italiene, tatăl – dr. Gheorghe PlăciŃeanu şi mama – compozitoarea şi interpreta Mansi Barberis (elevă a marelui George Enescu), şi-a dedicat întreaga viaţă slujirii artei româneşti.

Regizor a peste 200 de titluri din dramaturgia românească şi universală, a lucrat cu cei mai străluciţi actori ai epocii, montând piese de la Plaut la Ibsen, Goldoni sau Miller, în România, Germania, Rusia, Israel, Maroc etc.

De-a lungul timpului s-a remarcat nu doar ca regizor, ci şi ca scriitor, dramaturg, publicist, critic teatral şi literar, eseist, fiind, de asemenea, cadru didactic universitar de vocaţie şi prestigiu. A fost distinsă cu numeroase premii, printre care Premiul UNITER pentru întreaga activitate, în 1998, şi Ordinul „Serviciul Credincios” în grad de Cavaler, în 2000. În anul 2005 i s-a acordat, în cadru festiv, la UNITER, titlul de Doctor Honoris Causa al Universităţii „George Enescu” din Iaşi, şi astfel regizoarea Sorana Coroamă Stanca a devenit cel de-al treilea Doctor Honoris Causa al prestigioasei instituţii de învăţământ ieşene, după George Enescu şi Sergiu Celibidache. Personalitate complexă şi carismatică, doamna Coroamă Stanca a acţionat întotdeauna cu simţul responsabilităţii faţă de limba, cultura şi societatea românească, principiu „insuflat încă din copilărie de familie şi de dascăli”.

În cadrul evocării organizate de Asociaţia Italienilor din România au luat cuvântul doamnele Ioana Grosaru, vicepreşedinta Asociaţiei şi Hristofenia Cazacu, artist plastic, scenograf şi prietena de o viaţă a mării regizoare, care a vorbit despre personalitatea şi profesionalismul celei care a lăsat în urmă multe regrete, dar şi prieteni ce îi sunt încă devotaţi.

Aceştia se întâlnesc deseori cu plăcere şi-şi amintesc, şi-şi povestesc întâmplări cu amica şi mentorul lor, care le-a oferit atâtea momente frumoase în prodigioasa-i carieră pe scenă, la radio şi la multele întâlniri culturale pe care le organiza.

Actriţa Jeni Crăşmaru a evocat cu mult talent scene din viaţa şi activitatea Soranei Coroamă Stanca de care a fost legată profesional şi sufleteşte. În încheierea intervenţiei sale i-a făcut o dedicaţie Soranei, recitându-i „Ruga” lui Mihai Eminescu. A fost o clipă de emoţie şi înălţare sufletească pentru toţi cei prezenţi, care au ascultat-o cu lacrimi în ochi.

Radu Coroamă, director al Muzeului Naţional de Istorie a României, fiul doamnei Sorana Coroamă Stanca, a prezentat o retrospectivă fotografică, purtându-şi publicul prin viaţa mamei sale, începând cu copilăria, trecând prin adolescenţă, perioada de studii, şi până la ultimele momente ale vieţii când, încă neobosită, patrona „Saloanele UNITER”.

...Şi pentru că obişnuia să-i încurajeze pe tineri, având darul şi meritul de-a fi descoperit mereu noi talente, şi pentru că iubea enorm muzica, un grup de elevi de la Liceul de Muzică „George Enescu” din Bucureşti i-a dedicat doamnei Sorana un minunat concert. Printre interpreţi s-au numărat: Ana Elena Albu (vioară) – clasa profesor Doru Munteanu; Paul Răducanu (vioară) – clasa profesor Sorin Drăgan; Vlad Robu, Ioana Gherghies şi Dana Tănase – clasa de canto, profesor Claudia Deleanu; Sorin Spasinovici (pian) – clasa profesor Doina Paron Floriştean. ■

Dan Comarnescu

Ceremonia de acordare
a titlului de
Doctor Honoris Causa

Manifestul futurist al lui Tommaso Marinetti la 100 de

CENTENAR

La 20 februarie 2009 s-au împlinit 100 de ani de la publicarea *Manifestului Futurist* în ziarul francez „Le Figaro”, redactat de poetul italian Filippo Tommaso Marinetti, cunoscut în epocă pentru stilul și ideile sale avangardiste. Deși manifestul a fost publicat la Paris – cel mai important centru al avangardei – el era destinat cu precădere mediilor intelectuale italiene și este considerat drept actul de naștere al *futurismului*, una dintre cele mai însemnate mișcări culturale și artistice de avangardă din Italia secolului XX, care avea să reverbereze deopotrivă în pictură, arhitectură,

muzică, cinematografie. *Futurismul* va deveni rapid, la începutul secolului trecut, un curent artistic internațional, impunându-se și în alte țări europene.

În *manifestul* său, Marinetti formula o nouă concepție despre artă, îndemna la respingerea artei tradiționale și celebra noua eră a tehnologiei moderne, glorificând frumusețea vitezei, cultul mașinismului.

În viziunea lui Marinetti și a celorlalți artiști ai grupului de avangardă, *futurismul* s-a născut ca o reacție la paralizia artei desuete, ca o expresie a noului secol aducător de importante

ani

schimbări și mai ales a domniei mașinii, cu noile ei mecanisme și motoare.

Se considera că nu mai era nevoie de arta clasică, cea care adusese faimă Italiei, cu toate ale sale opere „vechi”. La vremuri noi, trebuia și o artă nouă. Fascinați de forța și frumusețea mașinii, a mecanismelor și motoarelor, de aeroplan, tinerii avangardiști simțeau nevoia să provoace o revoluție cu accente anarhiste.

Manifestul sintetiza în zece puncte ideile esențiale ale *futurismului* – un decalog mașinist, anarhic și dur, în care se punea accentul pe distrugerea trecutului, exacerbarea violenței și

Giacomo Balla – Manifest pentru expoziția de la Galleria Angelelli din Roma, 1915. Milano, Collezione Calmarini

agresivității în artă, domnia vitezei și a mașinii, frumusețea altui ritm de a gândi, de a crea și simți. Prin violența textului, *manifestul* a șocat enorm, stârnind indignarea celor care iubeau arta clasică, futuriștii fiind acuzați de anarhism, inconștiență și fals.

Apărut ca o reacție de respingere a tradiției și valorilor culturale din trecut, futurismul nega conservatorismul și academismul, elogia însă civilizația industrială și orașul modern, fiind orientat prin excelență spre viitor / *il futuro*.

Pentru *futurismul* italian dinamismul, forța, geometria mașinilor, viteza reprezentau teme fundamentale. Stabilității și echilibrului unei compoziții statice, el îi opunea curbele, unghiurile, formele în mișcare.

...În *literatură* se proclama libertatea cuvintelor, mergând până la deformarea acestora, la utilizarea unui limbaj telegrafic și introducerea în texte a semnelor muzicale și chiar a celor matematice.

Dinamismul vieții moderne era reflectat și în artele plastice. În *pictură* acesta se exprimă prin

< Gino Severini,
Tren blindat, 1915

repetarea în translație a formei sugerând mișcarea, prin lucrări care surprindeau simultan, în cadrul aceleiași imagini, pozițiile prin care trecea obiectul în mișcare; de aici juxtapunerile și intersectările de planuri, multiplicarea ritmurilor și reluarea motivelor. Spre exemplu, în *Fată alergând pe balcon*, Giacomo Balla a încercat să redea ideea de mișcare prezentând picioarele fetei care aleargă în imagini repetate și succesive.

Alte lucrări reprezentative în pictură:
Dinamismul unui ciclist – Umberto Boccioni,
Tren blindat în acțiune – Gino Severini, *Lampă cu arc* – Giacomo Balla, *Ieșirea de la teatru* – Carlo Carrà, *Dinamismul automobilului* – Luigi Russolo.

În **sculptură** sunt alăturate artificial materiale diferite – lemnul, marmora, sticla, iar în **muzică** apar acorduri distonante și zgomote stridente, imitații ale celor emise de mașini.

Între anii 1909-1916 apar peste cincizeci de *manifeste ale futurismului* care se referă la sfere de o incredibilă varietate – de la politică, dans, muzică, film, sculptură, pictură, până la gastronomie. Astfel, reprezentanții futurismului în pictură publică în 1910 un *Manifest al picturii futuriste*. După Primul Război Mondial, pictorul Giacomo Balla a lansat împreună cu Fortunato Depero, celebrul manifest *Ricostruzione Futurista dell'Universo* în care peisajul se înfățișă ca o construcție dinamică abstractă de conuri, poliedre și spirale.

Arhitectul Antonio Sant'Elia (1888-1916), născut în orașul lombard Como, afirma în *Arhitectura Futuristă*, că „valoarea decorativă a

arhitecturii futuriste constă exclusiv în dispunerea originală a materialelor primare sau violent colorate”. Influențat de orașele moderne și industrializate din SUA și de arhitecții vienezi Otto Wagner și Adolf Loos, el a început să creeze o serie de schițe denumite *Citta Nuova*, devenit simbolul unei noi epoci. În viziunea sa, orașul viitorului era unul foarte industrializat și mecanizat, privit ca o rețea vastă de clădiri și structuri interconectate, un univers pur urban, însă viu și dinamic.

Și **cea de-a șaptea artă** vine cu un *Manifest al cinematografului futurist*, lansat de același Tommaso Marinetti, împreună cu Bruno Corra Settimelli, Arnaldo Gina și alții, prin care cinematograful, ca mijloc de expresie, trebuia să fie eliberat, pentru ca acesta să devină instrumentul ideal al unei arte noi, infinit mai vaste și mai subtile decât toate celelalte. El urma să fie pictură, arhitectură, sculptură, cuvinte în libertate, muzică de culori, linii și forme...

Interesant de menționat este că Marinetti a vizitat România la invitația avangardei literare românești, care vedea în el pe unul din patriarhii săi. Printre poeții români inspirați de *futurism* se numără Ilarie Voronca, Ștefan Roll, Mihail Cosma și Ion Vinea. ■

Elena Bădescu

Sf. Paște, sărbătoarea sărbătorilor

Sărbătoare cu dată mobilă, prăznuită primăvara, Paștele concentrează ritualuri și activități ceremoniale sau numai festive care plasează acest eveniment în centrul vieții spirituale a comunităților românești creștine. Praznic împărețesc, a fost celebrat de primii creștini, ca și ziua duminicii, după cum certifică Constituțiile și canoanele apostolice. Numele sărbătorii își are originea în verbul pesach, “a trece”, preluat de evrei de la egipteni și este asociat episodului din Vechiul Testament care relatează trecerea Domnului la miezul acelei nopți care a precedat plecarea din Egipt, când îngerul morții a lovit pe primii născuți ai poporului care îi ținea în robie pe fii lui Israel, cruțându-i numai pe aceștia din urmă, dându-le dreptul și libertatea de a începe o viață nouă; cuvântul a intrat în limba română prin intermediul formei bizantino-române Paschae, care semnifică trecerea prin moarte la viață, biruința vieții și eliberarea din robia păcatului.

Conform consemnărilor veterotestamentare Paștele este “o sărbătoare a Domnului” instituită prin recomandare divină. Pentru comunitățile creștine, importanța sărbătorii este evidențiată și de acțiunea de stabilire a perioadelor anului bisericesc prin raportare la această dată. Astfel, de exemplu, se reglementează și ciclul comemorărilor cunoscute, îndeobște, sub numele de “sâmbăta morților”, plasate înaintea începerii celor două posturi, al Paștelui și al Crăciunului și în sâmbăta Rusaliilor, respectate cu mare pietate de români și astăzi. Fiecare dintre cele trei mari sărbători are în centru un eveniment legat de viața și activitatea lui Iisus. Astfel se actualizează activitatea sa profetică și didactică în perioada postpascală a Octoihului, care are ca sărbătoare centrală Cărciunul și include cele 12 zile festive până la Bobotează, cea în

care se prăznuiește jertfa Sa, în perioada prepaschală a Triodului, care include și Păresimile sau Postul Mare, cu moment central în Vinerea Mare sau Vinerea Seacă, deoarece în comunitatea tradițională românească ziua era trăită cu mare sobrietate, mulți oameni ținând un post foarte aspru; în sfârșit, perioada pascală a Penticostarului, când sunt actualizate calitățile de Împărat și întemeietor al bisericii, a lui Iisus, având momente centrale Învierea și Rusaliile. În lungul acestor drumuri care urcă spre și coboară dinspre sărbătorile mari, omul trebuie să-și organizeze existența ținând cont de recomandări care îl îndrumă, în fiecare zi a săptămânii, pentru a realiza armonizarea activităților sale productive și de întreținere cu educarea, modelarea, perfecționarea sa spirituală. Paștele actualizează cina cea de taină, patimile și învierea lui Iisus.

Vechimea sărbătoririi Paștelui de către români este argumentată mai ales prin cele patru tipuri de activități cu funcție rituală pe care le regăsim practicate în mai toate comunitățile tradiționale: purificarea, jertfirea sângeroasă a mielului, la care se adaugă cea „nesângeroasă”, de tip euharistic, cina comună, toate culminând cu sărbătoarea luminii. Purificarea include cele două componente interrelaționate privind curățirea sufletească și trupească. În comunitatea tradițională cele 7 săptămâni de post instituie un auto-control al comportamentului în familie și în afara ei, pentru a fi evitate stările conflictuale, abuzurile și nedreptățile și îi conduc pe cei care respectă prescripțiile spre o stare spirituală îmbunătățită, care duce la împăcare și armonie. Oamenii sunt preocupați de organizarea activităților productive, spațiul în care viețuiesc este prelucrat, ordonat și purificat prin mai multe tipuri de acțiuni: se aprind focuri în curți și grădini, se îngrijesc pomii care sunt pe cale să

înmugurească sau să înflorească, se repară casele și construcțiile gospodărești. Asemenea preocupări gospodărești prioritare din perioada prepaschală sunt forme moderne prin care omul respectă prescripțiile referitoare la purificarea menită să-l îndreptățească să participe activ la sărbătoare. Abia după ce aceste pregătiri au fost împlinite se sacrifică mielul pascal. Bărbații împlinesc acest tip de ritual în conformitate cu prescripțiile veterotestamentare în joia din săptămâna patimilor, atunci când, după tradiție, femeile vopsesc ouă în culoarea roșie, simbol al vieții noi aduse de Iisus înviat. Un alt aliment ritual care amintește de vechile jertfe de împăcare “nesângeroase”, aduse pentru desăvârșirea, restaurarea, restituirea unei stări inițiale de fericire, exprimând legătura dintre om și Dumnezeu – pâinea nedospită sau dospită frământată cu untdelemn – este pâinea rituală, pasca, pe care astăzi o consumăm într-o formă îmbunătățită, aseasonată cu arome și diferite ingrediente, și care a înlocuit colacul tradițional. Prepararea ei este exclusiv în sarcina femeii, pentru că ea este cea care dă viață, aluatul dospit din care se face pâinea rituală fiind considerat “viu”.

Un frumos obicei tradițional recomandă românilor să îmbrace de Paște lucruri noi. Înnoirea aceasta este o formă exterioară, vizibilă oricui este dispus să vadă, a schimbării interioare, sufletești, pe care se cuvine să o trăiască fiecare creștin. ■

Sabina Ispas

Desene realizate de copii în cadrul atelierelor de creativitate ale Muzeului Țăranului Român

Întâlnire cu arta și misterul

Constantin Lucaci

Nu mai că ziua stabilită pregătise și două surprize: mai întâi, 19 februarie a fost una dintre cele mai zburlete din toată iarna

bucureșteană din acest an, cu zăpadă viscolită și, apoi, *conversația* anunțată nu a avut loc, deoarece o îmbolnăvire de ultim moment l-a împiedicat pe Monseniorul Pietro Amato să onoreze invitația.

Dintre manifestările pe care Institutul Italian de Cultură „Vito Grasso” din București le-a programat pentru luna februarie, mai cu seamă una s-a impus atenției publicului prin abordarea mai puțin obișnuită, dar nu mai puțin incitantă: **Arta și misterul – Conversație între Monseniorul Pietro Amato (directorul Muzeului de Istorie a Vaticanului) și sculptorul Constantin Lucaci.**

80 x 40 x 25 cm, 2000

O seară începută sub asemenea auspicii avea să fie însă una de aleasă tihnă și înălțare spirituală, țesută din clipe ce îmbogățesc mintea și sufletul...

Și asta, chiar de la primii pași în sala caldă și primitoare, de pe ai cărei pereți te priveau o mulțime de chipuri – măști teatrale din *Commedia dell'arte*, un prolog la Carnavalul programat în ziua următoare la Institutul Italian de Cultură. Într-o gamă variată de tipuri umane, care de care mai caraghioase – viclene, istețe, năstrușnice sau nătânge, dar înfățișând distinct pe cunoscuții: trândavul, pungașul și mâncăul Pulcinella, Arlecchino cel mereu vesel, mereu flămând, Medico della peste, cu nelipsita-i sticlă cu esențe parfumate pentru combaterea molimelor, Căpitanul, Magnificul etc. – măștile expuse în prezența creatorului lor, artistul Fabio Butera din Calabria, surprind prin expresivitatea și fidelitatea cu care redau psihologia personajelor.

În această ambianță s-a desfășurat întâlnirea cu artistul de excepție, sculptorul monumental Constantin Lucaci, octogenarul surprinzător, nu doar prin felul cum arată, cum se mișcă și rostește cuvintele, ci și printr-o incredibilă vigoare și optimism... surprinzător prin faptul că a vorbit despre opera și crezul său artistic într-o italiană fluentă... surprinzător, pentru că trecerea la prezentarea imaginilor cu lucrările sale, în care a căutat să-și exprime viziunea asupra universului, să redea „*inefabilul gândului și dimensiunea muzicii, care e infinită*”, a făcut-o printr-un: „*Să ascultăm!*”

Și-n sala cuprinsă de nedumerire, s-au revărsat pe rând, sunetul catifelat, plin de lirism al viorii, acordurile grave ale orgii (Olivier Messiaen – *L'Ascension de Jésus*) și acordurile ample ale orchestrei (Richard Wagner – *Moartea Isoldei*); din când în când, se auzeau vorbele aproape șoptite ale artistului, mărturisiri ale căutărilor și frământărilor sale... *misterul care se pierde în univers, melodia ascendentă care se prelungește în eternitate.*

Au urmat proiecții cu lucrări ale maestrului, adevărate *metafore ale luminii*, cum le-au denumit criticii de artă.

S-a început cu faimoasele fântâni cinetice care-și avântă jerbele de apă cu irizări multicolore spre înaltul atâtor orașe din țară: Reșița, Constanța, Vaslui, Drobeta-Turnu Severin, Giurgiu... rezultat al unor ani de căutări privind modalitatea prin care piesele metalice să fie în armonie cu apa și să redea refracția și compoziția luminii. Am putut admira apoi unele dintre piesele realizate în piatră și oțel inoxidabil, degajând acea lumină metalică specifică, dezvăluind preocuparea constantă a artistului de a crea legături – punți fantastice spre mâine.

În final, am urmărit imagini de la inaugurarea colecției lui Constantin Lucaci la Pinacoteca Sanctuarului Sfântului Francisc din Paola, oraș din Calabria, în care s-a născut în urmă cu aproape 500 de ani sfântul, în viziunea căruia „Pustnicii nu îi învață pe alții și nu țin predici: ei tac; și tăcând, se deschid pentru vocea lui Dumnezeu”.

Astfel, l-am întâlnit și pe Monseniorul Pietro Amato, reputatul profesor de iconografie și iconologie, curator al Muzeului de Istorie a Vaticanului, cel care a realizat și un splendid album LUCACI. La inaugurarea colecției – donație intrată în custodia Vaticanului, Monseniorul afirma că sculpturile artistului reprezintă „o artă care câștigă semnificația locului unde se află... Fiind aparent nonfigurativă, ea aparține de fapt spiritului. Simbolul lucrurilor nu e dat de artist, ci de geografia locului, de oameni”.

Așa a decurs seara în care învăluiri de muzică și frumusețea operelor lui Constantin Lucaci, artistul – laureat al premiului Herder (1984), distins cu Ordinul de merit „Cavaler al Republicii Italiene” (1982) și Medalia de aur a Bienei Internaționale de artă dedicată lui Dante Alighieri, Ravenna (1999), ne-am desprins de vremea viforoasă de afară, copleșiți de artă, mister, inefabil... O seară unică... ■

Elena Bădescu

La forza dell'esempio oppure "Ricordi sovrapposti"

Puterea exemplului sau „Amintiri suprapuse”

În cadrul generos oferit de programul „2009 – Anul European al Creativității și Inovării”, Asociația Italianilor din România – RO.AS.IT. – și-a propus să realizeze un eveniment complex prin care să facă cunoscută contribuția etnicilor italieni contemporani la crearea de noi valori culturale în spațiul românesc, cu scopul mărturisit de a stimula interesul publicului larg pentru artă, dar mai ales cu dorința de a oferi tinerilor prilejul de a redescoperi frumusețea muncii de creație artistică și, prin puterea exemplului, de a le stimula inițiativa și dragostea pentru artă.

Așadar, în perioada 27 martie – 15 aprilie a.c. publicul iubitor de artă este invitat de RO.AS.IT. la Muzeul de Artă „Ion Irimescu” din Fălticeni pentru a participa la o suită de evenimente artistice. De ce la Fălticeni? Pentru că aici există un nucleu important de etnici italieni, dar și numeroși reprezentanți ai altor minorități naționale. Se știe, de asemenea, că aici există o atmosferă propice pentru artă, iar fălticenenii sunt cunoscuți pentru interesul manifestat față de actul cultural. Este orașul maestrului Ion Irimescu, al Cazabanilor, al Lovineștilor, al lui Sadoveanu și al multor altor personalități culturale care s-au născut sau au trăit aici și care și-au lăsat amprenta în cultura română.

Venind în întâmpinarea tuturor iubitorilor de artă din zonă, RO.AS.IT. le oferă acestora prilejul ca în perioada sus-menționată să facă cunoștință cu arta plastică și muzicală contemporană, prin intermediul unor exponenți valoroși ai etnicilor italieni, ca și ai altor etnii din România.

Pivotul principal al manifestării îl constituie expoziția „Amintiri suprapuse” a pictoriței de origine italiană, Angela Tomaselli, membră a

Nell'ambito offerto dal programma „2009 – Anno Europeo della Creatività e dell'Innovazione”, l'Associazione degli Italiani di Romania – RO.AS.IT. – si è proposta di realizzare un evento complesso attraverso il quale far conoscere il contributo degli etnici italiani contemporanei alla creazione di nuovi valori culturali nello spazio romeno, affinché si stimoli l'interesse del largo pubblico per l'arte, e soprattutto affinché si offra alla giovane generazione l'opportunità di riscoprire la bellezza della creazione artistica.

Quindi, nel periodo che va dal 27 marzo al 15 aprile dell'anno in corso, il pubblico amante di arte è invitato dalla RO.AS.IT. al Museo d'Arte „Ion Irimescu” di Falticeni per partecipare ad una serie di eventi. Perché Falticeni? Perché qui vive un insediamento importante di etnici italiani, così come di numerosi rappresentanti delle altre minoranze nazionali; inoltre si respira qui un clima favorevole all'arte, e gli abitanti di Falticeni si sono sempre distinti per il loro interesse al mondo della cultura. È la città che ha dato i natali al maestro Ion Irimescu, a Cazabani, a Lovinesti, la città di Sadoveanu e di tante altre personalità del panorama culturale che lasciarono la loro impronta su tutta la cultura romena.

A tutti gli amanti dell'arte la RO.AS.IT. offre, nel periodo sopraccitato, l'opportunità di conoscere le arti figurative e musicali contemporanee, tramite esponenti di valore della comunità italiana della Romania, e di artisti di altre etnie.

Tra gli eventi di rilievo della manifestazione si segnala la mostra „Ricordi sovrapposti” della pittrice di origine italiana Angela Tomaselli, membro dell'Unione degli Artisti delle Arti Figurative di Romania; un'artista d'ingegno che nel suo curriculum vanta numerose mostre in Romania e all'estero, come si può apprezzare dal catalogo

Uniunii Artiștilor Plastici din România, artistă de talent cu numeroase expoziții în țară și peste hotare. Vizitatorii au la dispoziție și un catalog conținând datele biografice ale artistei, precum și reproduceri ale celor mai reprezentative tablouri expuse. Vernisajul a avut loc în ziua de 27 martie a.c., în sala de evenimente din incinta Muzeului de Artă „Ion Irimescu”, spațiu construit cu sprijinul financiar al unor investitori italieni. Prezentarea expoziției fiind făcută de Valentin Ciucă, stimat profesor și critic de artă ieșean.

Evenimentul a permis o aprofundare a raportului dintre artele vizuale – prin creația pictoriței Tomaselli – și arta sunetelor – printr-un miniconcert de muzică tradițională – italiană și a altor etnii din zonă în interpretarea preotului Mihai Cobziuc, a lui Florin Lupu și Alex Tomaselli.

În continuare a fost organizată o masă rotundă dedicată creativității și inovației în artă la care au participat artiști consacrați, dar și tineri plasticieni, reprezentanți ai minorităților naționale din această parte de țară, profesori și elevi ai Colegiului de Artă „Ciprian Porumbescu” din Suceava, precum și Uniunea Artiștilor Plastici Profesioniști – Suceava.

RO.AS.IT. dorește în acest mod să creeze un eveniment artistic special și reprezentativ pentru etnia italiană, eveniment menit să faciliteze un acces mai amplu la cultură, eliminând eventuale bariere de vârstă, origine etnică sau confesiune.

Scopul este de a redescoperi și a promova etnia italiană și pe acele personalități din rândurile ei, care au contribuit la dezvoltarea și vizibilitatea culturală a României, și totodată, să prezinte italienilor din zona de Nord a țării, personalități contemporane care duc mai departe tradițiile și talentul străbunilor lor.

Gabrielle Ioni
Traducere: Ligia Baba

che, con approfondite note biografiche e riproduzioni di opere, sarà a disposizione, durante la mostra, di tutti gli interessati. Il vernissage della mostra avrà luogo il 27 marzo nella sala di ricevimento del Museo di Arte „Ion Irimescu”, spazio costruito con il sostegno anche di imprenditori italiani. La mostra, il cui suggestivo titolo, „Ricordi sovrapposti”, richiama un tema centrale nella produzione artistica di Angela Tomaselli, sarà introdotta e presentata da Valentin Ciucă, stimato professore e critico d'arte.

L'evento includerà un approfondimento sul rapporto culturale tra l'arte visiva - nelle creazioni della pittrice Tomaselli - e la musica - con un mini-concerto di musica tradizionale italiana e di altre etnie della zona nell'interpretazione del prete Mihai Cobziuc, di Florin Lupu e di Alex Tomaselli.

A seguire avrà luogo un dibattito dedicato ai temi della creatività e dell'innovazione nell'arte, con la partecipazione di artisti locali, di giovani artisti dell'arte figurativa, di rappresentanti delle minoranze nazionali della zona e di professori e allievi del Liceo d'Arte „Ciprian Porumbescu” di Suceava.

RO.AS.IT. desidera in questo modo creare un evento artistico speciale e rappresentativo per l'etnia italiana, che rendi più facile e ampio l'accesso alla cultura, eliminando le barriere legate all'età, all'origine etnica e al credo religioso.

La meta è di riscoprire e di promuovere l'etnia italiana e quelle personalità che hanno contribuito ad elevare la visibilità culturale della Romania e, allo stesso tempo, di presentare agli italiani che vivono nel Nord del paese, personalità contemporanee che portano avanti le tradizioni e l'ingegno dei loro antenati. ■

Tărâmul de taină și Il solco della memoria

O bișnuții Institutului Român de Cultură și Cercetare Umanistică de la Veneția au avut parte la începutul lunii februarie de o surpriză deosebit de plăcută – lansarea unui roman despre Bucureștiul interbelic – *Il solco della memoria*, apărut la Editura Opera Graphiaria Electa din Milano.

Acest roman de dragoste reprezintă debutul în proză al ziaristei italiene Emanuela Zanotti din Brescia, ai cărei străbunici materni proveneau însă din România, mai precis din Transilvania, pe care autoarea o numește în carte „tărâmul de taină”.

Personajele romanului, Niza și Achil, sunt originari din Transilvania și Lombardia, teritorii din spații diferite, dar care au cunoscut etape similare de istorie: dominația austriacă și lupta pentru identitate națională. Acțiunea se desfășoară în România între cel de-al Doilea Război Mondial și instalarea noului regim filorus.

Achil este un tânăr italian, venit în România ca secretar al Principelui Brâncoveanu. Aici se îndrăgostește de Niza, o transilvăneancă frumoasă și plină de mister. Dar evenimentele cu care se confruntă Europa intervin cu cruzime între cei doi. Achil este înrolat și pleacă în campania din Rusia, unde este luat prizonier, în timp ce Niza rămâne la București pentru a-și continua studiile în medicină. Într-o zi, tot la București, destinele celor doi vor lua o întorsătură neașteptată.

Cititorul va descoperi însă că personajul cel mai însemnat al cărții este Bucureștiul, surprins în dramatica sa transformare de la orașul occidental al epocii interbelice, într-o capitală amorfă și terorizată, din anii instalării regimului de ocupație sovietică.

Deși *Il solco della memoria* este un debut, autoarea este un om cu experiență în ale scrisului: colaboratoare pe probleme culturale la *Giornale di Brescia* și *L'Espresso*, redactor-șef, timp de unsprezece ani, al revistei *Primo Piano*. În 2007 i-a fost conferit premiul *Attilio e Ada Carosso* pentru jurnalism.

Emanuela Zanotti s-a născut la Trivero (BI) în 1951. Licențiată în Pedagogie și apoi în Psihologie, a predat un timp italiană și istoria, dar a părăsit școala pentru a lucra într-un centru de asistență pentru bătrânii cu dizabilități. Din experiența acumulată de-a lungul anilor în acest domeniu și din dorința de a aduce la cunoștința opiniei publice problemele cu care se confruntă bătrânii, în primul rând cei instituționalizați și cu afecțiuni mentale severe, s-a născut volumul *Il nido dell'albatro* (ed. *Traccediverse*, 2006).

Primul volum al jurnalistei apare însă în 2002, la Editura Paoline: *Io donna e madre. Donne famose si raccontano* – o carte de confesiuni ale unor mame despre experiența maternității cu frământările și însingurările, cu bucuriile acesteia, dar și cu imensa durere a pierderii unui copil...

În octombrie 2007, la Editura Cantagalli apărea *Il sorriso Benedetto. Pellegrinaggio nella terra d'infanzia di Papa Benedetto XVI*, o incursiune în Bavaria, ținutul natal al Papei, în căutarea rădăcinilor, a copilăriei și adolescenței noului Suveran Pontif.

Notabil este faptul că în dialogul său cu publicul prezent la ceremonia de lansare a volumului *Il solco della memoria*, Emanuela Zanotti a dorit să prezinte și câteva comentarii și opinii personale, în calitatea sa de ziarist, despre recente articole apărute în presa din Italia, referitoare la imigranții români din această țară. ■

Elena Bădescu

Luisa Spinatelli

În prima lună de primăvară, Opera Națională București (ONB) dăruiește publicului său fidel, și mai ales doamnelor, mai multe evenimente speciale – premiere, spectacole cu artiști-invitați, expoziții. Seria acestora a fost deschisă, chiar în prima zi a lunii martie, cu premiera baletului

Cu peste 30 de spectacole realizate până în prezent, Luisa Spinatelli este fără îndoială una dintre cele mai autorizate și mai solicitate creatoare de costume și decoruri, atât la nivel național, cât și internațional. A debutat cu baletul „Francesca da Rimini” (Ceaikovski - Pistoni - Fracci), urmat de alte spectacole

Proiecte de costume realizate de Luisa Spinatelli pentru opereta „Liliacul”

„FEMEI”. Spectacolul îmbină baletul clasic cu dansul contemporan într-o montare de excepție. Regia și coregrafia sunt realizate de Gheorghe Iancu, artistul român consacrat în Italia după 30 de ani de strălucită carieră ca balerin și coregraf la Milano, acesta fiind și cel care semnează libretul conceput după lucrări ale lui Anton Pavlovici Cehov. Coloana sonoră include piese semnate de mari compozitori ca Serghei Rahmaninov, Dmitri Șostakovici, Igor Stravinski, Paul Hindemith, precum și teme din dansuri populare rusești.

Scenografia (decoruri și costume) îi aparține Luisei Spinatelli, iar regia de lumini lui Cornel Vladu.

Milaneza Luisa Spinatelli a studiat scenografia la Accademia di Belle Arti din Brera cu Tito Varisco și actualmente predă la aceeași Academie, „Metodologia proiectării pentru spectacol”.

importante nu numai de balet, dar și operă și teatru de proză. În cariera sa a lucrat în cele mai importante teatre ale lumii alături de personaje de calibrul unui Varisco, Frigerio, Strehler, Bolognini, Fracci-Menegatti, Amodio, Makarova, Spoerli, Petit. Numai pentru ultimul dintre aceștia este suficient să amintim schițele de costume și decorurile făcute pentru: *Le diable amoureux*; *La bella addormentata*; *Charlot danse avec nous*; *Dix*; *Le guépard*; *Cheri*; *Clavigo*; *Proust ou les intermittences du coeur*; *Dama de pică*; *Il pipistrello*.

De-a lungul strălucitei sale cariere, i-au fost conferite numeroase premii, dintre care notăm: „Premiul Akiko Tachibana” pentru cel mai bun scenograf și costumier al anului (11 mai 2005, Tokyo); „Benois de la danse”, 1999, pentru *Lacul lebedelor* - Berlin; „Premiul Grosso”, Lodi, 1992; „Premio Positano Leonide Massine” pentru arta dansului, 1989. ■

Pictură și desen de Ana Tzigara Berza în dialog cu fotografiile actuale ale Rodicăi Marinescu

Exerciții de feminitate

Coasta Amalfitană, 1937,
acuarelă, 44 x 51 cm

Sala Irina Nicolau a Muzeului Țăranului Român a prezentat în această mult așteptată primăvară o expoziție de o factură mai puțin obișnuită, alăturând unei pictorițe consacrate, o artistă-fotograf amator. Dragostea pentru peisaj și mai

rite, dar sensibilitatea feminină, emoția, trăirile încercate în fața frumuseții lumii lui Dumnezeu le-au unit.

Fiică a ilustrului Alexandru Tzigara Samurcaș, probabil că Anei nu i-a fost ușor să-și croiască un drum al său propriu, într-o lume în care femeile se impuneau mai greu, mai ales dacă moșteneau și un nume deja celebru.

Născută în 1908, Ana Tzigara Berza urmează, după studiile liceale, cursurile Academiei de arte frumoase din București, la clasa Ceciliei Cuțescu-Storck, absolvind-o în 1929. Obține, prin concurs, o bursă de studii la Paris (1929-1932) unde se specializează la vestita Academie a lui André Lothe. Își continuă anii de formare artistică la Școala de la Roma, unde se află înscrisă din 1933 până în 1935, an în care se căsătorește și rămâne în Italia până în 1938, deoarece soțul ei, Mihai Berza, era secretar al Școlii române de la Roma. În această perioadă își conturează treptat maniera de lucru, pictând aproape numai în guașă. Așa cum remarca criticul de artă Ileana Pintilie, „temele abordate sunt aproape exclusiv peisaje, care, prin ineditul lor, prin nota exotică, oferă o sursă inepuizabilă de inspirație. Ana Tzigara Berza pictează de-a lungul peregrinărilor sale prin

Italia (la Roma, Veneția, Florența, Taormina, Agrigento, Amalfi, Capri) porturi pline de vase, de mici ambarcațiuni cu pânze, străzi flancate de copaci exotici, biserici sau golfuri fierbinți ale sudului. Este o pictură aparent dedicată strălucirii lumii exterioare, dar în care descifrăm adâncimile sufletești ale celei care o produce. Artista reușește să sugereze respirația amplă a unui spațiu vast, inundat de soare și lumină, pulsând între cer și mare“.

Este prezentă la numeroase expoziții personale și de grup în țară și în străinătate, lucrările sale reușind să o impună ca o artistă de talent a generației sale.

Ceea ce frappează la expoziția „Exerciții de feminitate” este faptul că, la distanță de 75 de ani, Rodica Marinescu, care este și curatorul expoziției, se oprește asupra aceluiași peisaj, pe care le fotografiază din aproape aceleași unghiuri din care le-a pictat Ana Tzigara Berza. Explicația este una singură: unicitatea și splendoarea Italiei, care te fac s-o iubești imediat și pentru totdeauna, dimensiuni pe care, din păcate, ai tot mai mult sentimentul că o parte din italienii trăitori astăzi în Peninsula nu mai au capacitatea de a le percepe și a le aprecia la valoarea lor neverosimilă.

ales pentru Italia a făcut posibil dialogul dintre cele două artiste – Ana Tzigara Berza și Rodica Marinescu. Ele au trăit și au cunoscut Italia în secole dife-

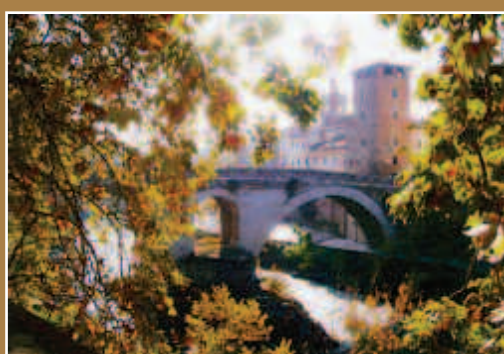
Gabriela Tarabega

Roma, Grădina Borghese,
acuarelă, 73 x 57 cm

Roma, Ponte Fabricio, 1936,
acuarelă, 72 x 56 cm

Delega per

Il Cristo trovato n. 7, 2006

Palatul Șuțu, această bijuterie arhitectonică a Bucureștiului, operă a postelnicului Costache Șuțu, ridicată după planurile arhitecților vienezi Conrad Schwink și Johann Veit, a găzduit în perioada 19 martie – 5 aprilie a.c. splendida expoziție de fotografii *Delega per un Autoritratto / Delegare pentru un autoportret* a artistului italian Augusto Cantamessa.

După cum sublinia Excelența Sa Mario Cospito, Ambasadorul Italiei la București, prezent la vernisajul expoziției, cheia relansării relațiilor privilegiate dintre Italia și România o constituie tocmai schimburile culturale și nu numai cele îndreptate către trecut, dar și cele care prezintă momente de vârf ale artei contemporane, așa cum este această minunată expoziție.

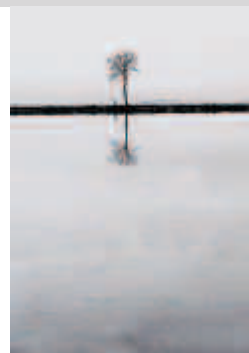
Cantamessa este un artist cu o lungă carieră, mereu prezent în lumea expozițiilor de fotografii de autor, naționale și internaționale. De altfel, artistul nu expune pentru prima dată în România, întrucât acum 50 de ani operele sale au fost prezente la Bienala de artă fotografică de la București, unde s-au bucurat de un real succes.

Italianii au fost dintotdeauna observatori atenți ai realităților românești și, în acest muzeu în care sunt expuse lucrările unui italian de astăzi, am numit Muzeul orașului București, sunt conservate numeroase stampe făcute de călători italieni în Principatele Române de-a lungul timpului. O parte din memoria lor a rămas în memoria acestui loc, a afirmat cu nostalgie dl. Virgil Nițulescu, reprezentantul Ministerului Culturii, Cultelor și Patrimoniului Cultural Național la acest eveniment româno-italian de excepție.

Autorul acestei expoziții „a denaturat, dacă se poate spune așa, imaginile din reprezentarea lor, forțându-le să se dezbrace de aparențele lor, aducându-le astfel la un nivel aproape filozofic. Această transfigurare ne oferă în cele din urmă momentul autentic al lucrurilor și al persoanelor” reprezentate (Renato Storero).

Lumea lui Cantamessa este o lume a mașinilor, care exprimă angoasa, a portretelor cu expresii prudente, a lumii fără milă din

un Autoritratto

Risaia d'autunno, 2002

Augusto Cantamessa

Gente di Teatro:
Pietro Bertea, 2008

Manhattan, a unui Ciro Cirri în hainele unui „Cristos regăsit” și extraordinarul autoportret misterios și fără vârstă.

Fotograful Renato Storero afirmă că „autorul a ajuns cu siguranță pe versantul orizonturilor, cele ale „Melancoliei”, care începând cu Dürer încarnează arta și fotografia”.

Cronică de familie

Mario Nardin

Într-o senină și călduroasă zi a unei primăveri mult prea timpurii, apărute fără veste în prima jumătate a lunii februarie a acestui an, m-am hotărât deodată să fac o vizită familiei inginerului Mario Nardin, a cărui distinsă doamnă mă invitase mai demult la o *verra pizza*, așa cum numai Dânsa știe să prepare. Mă

Giovanni Nardin cu soția Anna Lodolo și cei 5 copii ai lor: Luigi (celibatar), Severino (căsătorit cu o fată a familiei Canetti), Maria (căsătorită cu Francesco Devetach, cu care avea deja la timpul acela patru copii: Gigi, Alina, Lida și Mimi, urmând ca al cincilea – Ion să se nască în România), Silvio în vârstă de 8-9 ani și încă o fată al

numai Luigi Nardin știa nemțește. Auziseră de la cunoscuți că în România se vorbește o limbă asemănătoare cu a lor, pe care italienii o înțeleg și o învață repede și că acolo sunt moșieri care acordă casă și masă pentru lucrătorii străini, iar acceptul unui cetățean român era suficient pentru a te putea stabili în această țară. Așa că familia Nardin împreună cu mai mulți gorizieni (printre care și frații Canetti) a pornit-o spre România, unde s-a stabilit în 1923, după o călătorie de o săptămână, pe moșia lui Pavel Lazăr, aflată nu departe de Caracal. Numai una din fiicele lui Luigi Nardin a rămas în Italia, fiind prea mică pentru a pleca într-o călătorie atât de lungă și nesigură. Ea a fost crescută de o mătușă și, ulterior, s-a căsătorit cu un armator italian din Trieste, care alimenta navele cu tot ce trebuia din depozitele proprii, dar avea și o navă de croazieră de coastă pe linia Trieste - Bari - Constanța.

De la moșia lui Pavel Lazăr se putea merge pe jos până la Caracal pentru a lua legătura cu autoritățile. Prin 1924 tatăl meu Luigi Nardin, care avea legături cu meseriașii de la oraș, s-a mutat la Caracal, în cartierul Protoseni, pe str. Mihai Viteazu, unde a închiriat o casă într-o curte, unde a locuit împreună cu bunicul, bunica și mătușa Maria cu copiii. Apoi, prin 1929-1930, tata s-a căsătorit cu o româncă – Florica Trușcă – mama mea, și s-a mutat în str. Țepeș Vodă nr. 23. Părinții aceștia erau proprietari de case și pământuri pe care le dădeau cu chirie, respectiv, în arendă.

Între timp, frații Canetti și-au deschis o filatură de lână și o tocilărie în Caracal, pe str. Vasile Alecsandri, comunitatea italiană din localitate devenind astfel din ce în ce mai numeroasă și mai

Cetățean român de etnie italiană, inginerul Mario Nardin, doctor în științe fizice, se naște la 17 mai 1931 în orașul Caracal, unde urmează cursurile școlii primare și ale Liceului „Ioniță Assan”. În 1957 absolvă Institutul Politehnic din București și este angajat la Uzinele „Vulcan”. Lucrează apoi, rând pe rând, la Întreprinderea de Pompe București (1961), I.C.E.M. București (1962-1965), Societatea IGNIS Varese – Italia (1965-1966), C.N.R.S. – Franța (1966-1980), Întreprinderea Mecanică Fină București (1981 până la pensionare).

Luigi Nardin

mâna, de altfel, și curiozitatea de a afla mai multe despre istoria familiei Nardin, care seamănă foarte mult cu cea a familiei mele, italieni din Nordul Italiei, veniți în România imediat după Primul Război Mondial. Iată ce mi-a povestit Mario Nardin: Bunicii, părinții mei și toată familia

Nardin s-au născut și au trăit la Gorizia până la declanșarea Primului Război Mondial. După cum se știe, până în 1918, Nordul Italiei (cu excepția Piemontului) a făcut parte din Imperiul Austro-Ungar, astfel că în 1914 familia noastră s-a trezit că locuia în zona de conflict, foarte aproape de linia frontului. Autoritățile austriece au dispus refugierea populației civile, care a fost imbarcată în trenuri și strămutată la Viena. Așa se face că bunicul meu

cărei nume nu mi-l amintesc au trăit în Austria până la sfârșitul războiului. Tatăl meu Luigi Nardin, născut la Gorizia în 1897, împlinind vârsta de 18 ani, este recrutat în armata austriacă și trimis pe frontul din Galiția, cu grad de sergent major, unde în anii 1917-1918 este grav rănit și repatriat ca invalid de război, la Viena. Aici urmează și absolvă Școala Superioară de Meserii – Secția construcțiilor civile și industriale. După terminarea războiului, gorizienii s-au întors acasă, dar localitatea lor fusese rasă de pe suprafața pământului. Tatăl meu își amintea cu durere că a văzut pentru ultima oară Gorizia în 1914, când trenul refugiaților a luat curba spre Austria. Au locuit o vreme acolo în baracamente, dar majoritatea au plecat „cu traista în băț” cum spunea tatăl meu, unii în America, alții în Austria, alții în România. Familia Nardin a plecat întâi în Austria, unde nu a rămas prea mult timp din cauza dificultăților de comunicare: din întreaga familie

importantă ca pondere economică și treptat, contribuind major la propășirea orașului. În Caracal lucrau mulți italieni, dintre care îmi amintesc de:

Fratiani (nașul de căsătorie și de botez al lui Luigi Nardin și al copiilor săi) a construit o clădire modernă în care ar fi dorit să deschidă primul cinematograful din Caracal. După ce a ridicat clădirea, nu a obținut, nu se știe de ce, autorizație de funcționare pentru cinematograful și atunci a vândut-o unui neamț, care a transformat-o într-o fabrică de teracotă, devenită după naționalizarea din 1948, *Cooperativa de țigle* a orașului. Fratiani avea și un depozit de combustibil (lemn și cărbune), dar se ocupa, cu precădere, de restaurarea de clădiri vechi. Era un mare specialist în domeniu. A lucrat la restaurarea catapetzei bisericilor din Plăveceanca, Rotunda, Studinița, Vlădila și Studina, toate din județul Romanați.

Frații Rizzieri Spaulenzi și Giovanni Mariani. Rizzieri Spaulenzi Mariani era arhitect șef la Primăria din Caracal. El a proiectat biserica din Bd. Republicii din Caracal și a ridicat teatrul – prima clădire cu încălzire centrală din oraș, copie după Teatrul Național din București. În acest teatru dădeau foarte des spectacole trupe străine și mai dau și în zilele noastre. Între anii 1926-1927 a construit Liceul „Ioniță Assan”, clădire clasică cu bolte rotunde la ferestre – școală cu 15 săli de clasă, bibliotecă, amfiteatru (pentru serbări, filme, spectacole). În anii '30 a proiectat Școala Normală de Fete, care în anii '40 a fost transformată în Școala Medie Tehnică de gradul II, cu secții de mecanică, forjă și sculptură, dotată cu ateliere și cu toate cele trebuitoare pentru un învățământ de

calitate. Cei 20 de elevi, care intrau anual în școală, puteau să opteze pentru oricare din cele trei meserii existente.

Giovanni Mariani era medic și asigura în timpul liber asistență medicală gratuită pentru toți membrii comunității italiene din Caracal.

Frații Dorico. Unul era croitor și deținea un atelier de croitorie de lux numai pentru bărbați. Hainele lui aveau acel impecabil tipar italianesc pe care-l cunoaștem cu toții. Celălalt frate era patronul unicii fabrici de salamuri din Caracal. E drept că în oraș mai era și un cârnățar neamț – L. Spach – dar nu avea delicatesele pe care le vindea italianul.

Frații Atilio și Bianchi dădeau ceea ce astăzi numim consultanță, adică îi ajutau pe italienii nou-sosiți să se descurce cu autoritățile române pentru obținerea de acte și autorizații conforme cu legislația autohtonă.

Frații Gagliani. Grata a deschis primul atelier de tâmplărie cu mașini mecanice din localitate. Nicola făcea numai mobilă masivă, iar Giuglio era un neîntrecut sculptor în lemn.

Monopoli (nume sau poreclă?) era originar din Napoli. Lucra pentru căile ferate și făcea numai binale, dar CFR-ul l-a plătit câțiva ani și apoi l-a băgat în faliment.

Dar să revenim la familia mea. Unchiul meu Ion Nardin, cel mai mic dintre frații tatei, s-a născut în România, a urmat liceul la Caracal și, apoi, o școală a cooperației meșteșugărești de la Craiova, unde s-a dus să lucreze la Căile Ferate, calificându-se diriginte de șantier. A ieșit la pensie ca lucrător CFR și locuiește la Caracal pe locul unde a fost casa mamei mele. Are la rândul său trei băieți: unul a devenit preot ortodox, paroh la Redea, al doilea este inginer, impiegat de mișcare la CFR, iar al treilea lucrează tot la CFR, în administrație.

Mario Nardin, eroul nostru, s-a născut și a copilărit la Caracal, unde și-a făcut studiile primare și liceale. În 1957 a absolvit Institutul Politehnic din București, Facultatea de Metalurgie, și a fost repartizat inginer la Uzinele „Vulcan” din București, de unde s-a transferat la Întreprinderea de Pompe și apoi a fost invitat de ing. Iosif Trișă,

Mario Nardin
și unchiul său Arturo

Mario Nardin și soția

mare specialist metalurgist recunoscut în epocă, devenit, la un moment dat, ministru adjunct la Educație, să lucreze la Laboratorul de oțeluri speciale din cadrul Institutului de Cercetări Metalurgice (ICEM). Ing. Iosif Tripșa îl cunoștea pentru că lucraseră și publicaseră împreună studii despre hidrogenul în oțeluri.

În 1965, Mario Nardin a fost nevoit să plece în Italia pentru că una din fetele și s-a îmbolnăvit grav și nu putea fi tratată în România. Acolo spitalizarea costa, evident, enorm, dar nu s-a umilit, n-a cerut ajutoare și nici stipendii, a cerut un singur lucru, un serviciu decent potrivit pregătirii sale pentru a-și putea întreține familia. Și a reușit. Între anii 1965-1966 a lucrat la **Societatea IGNIS Varese**, unde a proiectat, a realizat și a pus în funcțiune o turnătorie de fontă. La inaugurare, în anul 1966, în prezența **Președintelui Republicii**

Italia, Giuseppe Saragat, i s-a conferit medalia de aur Ignis pentru contribuție la dezvoltarea industriei metalurgice italiene.

Văzând însă că medicii italieni nu reușesc să amelioreze starea sănătății fetei, victimă a unui vaccin prost administrat, se interesează unde poate găsi un spital de copii cu specialiști cu experiență în această chestiune. Află că Spitalul *Pitié Salpêtrière* de la Paris ar putea fi o speranță, lasă totul baltă și se mută în Franța. Lucrează între anii 1966-1980 la C.N.R.S. (Conseil National pour la Recherche Scientifique) în laboratoarele „Centre d'Étude de Chimie Metallurgique” din localitatea Vitry sur Seine, regiunea pariziană, ca cercetător.

În același timp studiază și obține următoarele diplome: Certificatul de studii superioare de metalurgie și tratamente termice; Diploma de studii aprofundate de metalurgie, ambele cu prof. Jacques Benard de la Sorbona; Diploma de doctor în științe fizice, cu teza „Purificarea metalelor din grupa fierului (Fe, Ni, Co, Mn) și a cuprului prin cromatografie de schimbătoare de ioni și prin electroliză”. Juriul condus de acad. prof. Georges Chaudron, a deliberat și i-a acordat gradul de Doctor în științe fizice, cu calificativul „Foarte bine”.

Societatea franceză pentru promovarea progresului tehnico-științific i-a conferit medalia „De Vermeille”, în anul 1978. În 1981 se reîntoarce în țară și-și continuă

cercetările la Întreprinderea de Mecanică Fină din București, până în 1991, anul pensionării.

Toată activitatea de cercetare și toată experiența obținută în cei peste 30 de ani de muncă au fost concretizate prin cele 45 de articole publicate în țară și în străinătate, și în cele 6 volume de monografii dintre care notăm: *Monografii asupra metalelor de înaltă puritate* în 3 volume publicate sub direcția prof. G. Chaudron la Editura Masson din Paris (1972-1976); *Constituția aliajelor binare* (1998 și 2002, două ediții); *Comportarea materialelor metalice speciale, în condiții de exploatare* (1998); *Metale de înaltă puritate* (1988) etc.

Lucrările inginerului Mario Nardin sunt cu atât mai prețioase, cu cât reflectă rezultatele obținute în urma unei îndelungate activități de documentare și cercetare fundamentală, ele contribuind direct la dezvoltarea și progresul cunoașterii metalelor, ocupând un loc de frunte în literatura de specialitate. Pentru valoarea teoretică și pentru importanța practică a acestor lucrări, Academia Română i-a acordat inginerului dr. Mario Nardin, în anul 2004, premiul „Anghel Saligny”.

Acesta este profilul unui erou al timpurilor noastre, istoria unui etnic italian, valoros om de știință, dedicat studiului și modest cum numai marile spirite pot fi, și a familiei sale, care l-a sprijinit în demersul său științific și uman.

FIȘIER

Cel mai vechi nume cu care maghiarii îi denumeau pe italieni este fără îndoială Olosz, în formele lui inițiale Ulosz, Ulasz. Ca substantiv propriu, acesta este atestat documentar în anul 1138, iar ca substantiv comun, în a doua jumătate a secolului XIV. Istoricii afirmă că prin același cuvânt erau desemnați coloniștii franco-valoni, în special în secolele XII, XIII, dat fiind numărul lor mare față de cel al italienilor din Ungaria acelor vremuri, și că așezările care au în componența denumirii lor elementul Olosz ar fi fost locuite de valoni. Este însă la fel de posibil ca în același timp elementul Olosz să fi desemnat o comunitate formată din populație italică. Oricum, este dificil să se facă diferențieri sigure în cazul tuturor denumirilor. În plus, trebuie să ținem seama de compoziția etnică, în sensul modern al cuvântului, a populației care exista atunci în Peninsula italică, de mobilitatea acesteia. De exemplu, odată cu instalarea pe tronul maghiar a lui Carol Robert, reprezentant al unei dinastii angevine de origine franco-napolitană, precum și în timpul domniei urmașilor săi, „italienii din sud au colonizat Ungaria”, cu extinderi și în Transilvania. Nu toate așezările constituite de coloniștii proveniți din Occidentul neolatin european aveau în componență elementul Olosz, ci Latinus, ce făcea trimitere chiar la ei - cum

ar fi villa Latina (1332), villam Latinam (1231), Villa Latinorum Waradiensiu (1273) – și care era sinonim cu Gallicus. Creșterea numărului de italieni a dus la diminuarea sau la asimilarea altor persoane de origine neolatină non-italică și la eliminarea cuvântului Latinus pentru desemnarea lor. În schimb, denumirea Gallicus s-a extins în cazul neolatinilor italici, așa cum sunt menționați în documente din a doua jumătate a secolului XIV și începutul secolului XV, cum ar fi: Ventura gallicus de Florentia, (Ventura italian din Florența - 1358), Johannes Orlandinus Galicus de Bononia (Giovanni Orlando Italian din Bologna - 1387), Gottfrido Gallico de Mediolano et mercatore Budensi (Goffredo Italian din Milano și negustor în Buda - 1400). Denumirea de Italus, Italicus pentru latinii italici începe să fie introdusă în documente scrise în limba latină abia la începutul secolului XV, marcându-se, astfel, o distincție clară a imigranților italieni de ceilalți din cadrul comunității neolatinilor occidentali, dar cu trimitere, îndeosebi, la cei implicați în activități financiare, comerciale și de construcții, precum și la mercenarii aflați în solda principilor transilvăneni sau a domnitorilor din Țările Române.

În schimb, etnonimul Olosz atribuit imigrantului italian va deveni cu timpul un patronim răspândit în Ungaria, inclusiv

în Transilvania, unde va cunoaște și variantele Oloszi, Olos, Olosu, Oros, Orosu = Italian, Italianul, precum și derivatele Olosutean, Oloșutean, Oloșuteanu. Astfel, în 1319 în Banat, un nobil Paulus dictus Oloz (Paul zis Italianul) este acuzat că l-ar fi deposedat de satul său pe cneazul „Bach”. În 1573 negustorii din Sibiu îl trimit pe Nicolae Oloz la Caransebeș, pentru a cerceta starea materială și civilă a unor munteni și levantini care se așezaseră acolo. Iobagii din Șimleu dădeau dijme din grâu și din vin lui Toma Olaz și Gaspar Synor, probabil castelanii de aici. Un Ilie Oloszi este menționat în documente din Banat. Printre martorii la încheierea contractului de vânzare-cumpărare a unei case din Aiud a fost și un anumit Antal Olosz (Antonio Italianul). În *Socotelile Bistriței* din 17 iulie 1617 este menționat un Olaz Mihai.

© Nicolae Luca, Emigrația istorică venetă și friulană în România, în curs de apariție la Ed. SEMPRE, București, 2009

Primele etnonime și toponime italiene în Transilvania. Alte comunități de venețieni în arealul central-european (I)

SCHEDARIO

Italianii din...

O zi aparent obișnuită. La mijloc de săptămână. De peste o sută de ani catolicii de origine italiană, așezați în inima Dobrogei, la poalele munților Macin, intră în Postul Paștelui, în Miercurea Cenușii, respectând aceleași obiceiuri dintotdeauna. Când am ajuns la Greci, la slujba de dimineață, în Biserica „Sfânta Lucia” (construită de etnici italieni între anii 1904-1912), erau puțini enoriași. Mi s-a spus că tinerii sunt plecați la muncă, unii chiar în Italia. „Ce ciudată este viața!”, comentau enoriașii după liturghie, „bunicii și părinții noștri au venit în România din nord-estul Italiei, zona Friuli Venezia Giulia. Au lucrat la carierele de piatră. Au plecat de acolo de sărăcie, afectați de războaie, foamete și epidemii. Prin 1899 erau înregistrați la Greci peste 1300 de italieni.

Noi suntem acum, în Greci, în jur de 70 de familii mixte. Carierele s-au închis și tinerii noștri, ca și cei români, au plecat în căutarea „norocului”, mulți chiar în Italia. Situația conflictuală de acolo, din păcate, nu seamănă cu ospitalitatea cu care au fost primiți ai noștri, aici.”

Preotul paroh Vicențiu Pal mi-a spus: „Se poate lucra cu răbdare și înțelepciune, apelând la experiența românească de acum un secol și jumătate. Când au venit italienii aici au fost primiți cu inima deschisă. Românii sunt toleranți și ospitalieri din fire. Așa au fost întotdeauna și sper să rămână așa, în continuare. Emigranții italieni s-au integrat în comunitatea românească cu ușurință. Este foarte important acest lucru.”

Din discuție în discuție, la care au participat și membri ai RO.AS.IT oaspeți la Greci, au apărut și propuneri, soluții pentru ameliorarea situației. Părintele Vicențiu Pal: „Eu cred că RO.AS.IT. poate lucra foarte bine cu Ambasada Italiei la București. Să propună să se apeleze la arhiva Televiziunii Naționale Italiene unde se găsesc multe filme despre istoria comunității italiene din România. Eu personal am cunoștință despre cel puțin două sau trei documentare făcute de RAI DUE. Sunt foarte bine făcute! De pildă, despre italienii care au venit în această zonă, la Greci, Piatra Roșie,

Turcoaia, Iacobdeal. Dacă aceste filme ar fi reluate din când în când, cred că populația italiană ar privi altfel situația... Ar înțelege că fenomene de genul acesta, să le zicem, de conflict, dar un conflict de suprafață, au existat și în România. Dar s-au rezolvat pentru că s-a apelat la maturitate și nu la măsuri extreme. Faptul că s-au înființat gărzile obștești este foarte bine. Dar ar trebui propus să facă parte din ele și români de bună credință. Să fie mixte!

Cel puțin să aibă o nuanță constructivă! Să dea măcar impresia că încercăm să depășim această situație de criză, împreună.

Un alt aspect important asupra căruia trebuie insistat, aici, în țară, este cel al educației morale, spunea părintele. În Italia, la Catehismul pe care îl studiază copiii pentru prima împărtășanie, la vârsta de șapte ani, sunt lucruri care la noi s-ar considera... o glumă.

Spre pildă, era o întrebare: dacă găsești pe drum niște bani, ce faci? Era un singur răspuns: mă duc la carabinieri și îi predau. Sau, dacă la semafor vezi o bătrână care nu se descurcă, ce faci? O ajuți! Ce face românul nostru, rromul, țiganul, că despre el este vorba în prezent, cu lipsa lui de cultură și educație morală... el nu numai că nu duce banii, dar spune „Mulțumescu-ți ție Doamne că m-ai binecuvântat, că aveam mare nevoie!” Dar și bătrânică de la semafor profită de neputința ei și fură din geantă. Iată diferența mare care există între educația pe care o primesc acolo și lipsa de educație de la noi, mai ales din mediul școlar. Conștiința trebuie formată din copilărie pentru ca omul să distingă între Bine și Rău. Este vorba despre un anumit segment social, bineînțeles. Au fost zeci de ani când nu s-a făcut educație prin biserică. Este un sistem slab educațional în școala noastră. Să nu mai vorbim despre mass media. Nu transmite exemple pozitive! Din cauza ratingului...” La câțiva pași de biserică din Greci se află una dintre cele mai vechi case ridicate de etnicii italieni de aici, din județul Tulcea. Pietrari din tată-n fiu. Gazda noastră, doamna

Celia Onțelus ne povestește: „Casa părinților mei este construită după casele celor din Friuli

Greci

Venezia Giulia. Toate zidurile în exterior sunt din piatră, iar pereții interiori, din paintă. Terasa este din lemn traforat. Scândura s-a conservat, de atunci! Beciurile sunt foarte mari pentru că localnicii aveau nevoie să depoziteze vinul“.

Povestea acestei familii are iz de roman. O vom spune altădată. Bunicul ei italian a avut 11 copii. Au lucrat la cariera de piatră. Silicoza a fost dușmanul care nu i-a iertat... Dar și anii de război. Au luptat, unii pentru Italia, alții pe celălalt front, pentru România. Se poate vorbi despre eroi? se întreabă doamna Celia. Nici nu a înțeles prea bine de ce ai ei nu mai au și cetățenie italiană. Pentru sufletul ei și-ar dori-o. Zace de mult timp memoriul său la Ambasadă...

Celia Otelus a fost învățătoare în sat. I-au trecut prin mână generații și generații de copii. școala răsună de cântece în limba italiană. Astăzi mai sunt 5-6 copii în comunitate. „Sunt mai mulți, dar învață la oraș“, spune ea. Are acasă o întreagă bibliotecă cu manuale de limba italiană, fotografii, culegeri de cântece tradiționale.

„Aceste cântece sunt culese din viu grai, așa cum se cântau ele. Eu le-am ales mai mult pe cele pentru copii“.

Și, cât ai clipi, începe să răsfoiască partituri și texte scrise de mâna ei, cântând în același timp. O vrajă cuprinsese întreaga încăpere...

M-am despărțit cu greu de această minunată familie de români cu sânge italian din Greci, răsunându-mi în minte până seara târziu zvon de canțonete.

Dar chiar așa, de ce Greci? Ne-a răspuns, de această dată, capul familiei Ontelus: „Pe aceste locuri mănoase s-au așezat cu mult înaintea venirii italienilor, greci, cultivatori de ceapă. Toți negustorii din Tulcea și Brăila se aprovizionau de la ei. Unde mergeți? îi întrebau. După ceapă, la cepărie, la greci! și, așa i-a rămas numele: GRECI.“

Gabi Popescu

Un problema che mi sta al cuore

Permetta che mi presenti. Sono Celia Ontelus Boso nata a Greci - Tulcea nel 1939. Sono un'insegnante che ha lavorato 44 anni nella scuola. Prima di andare in pensione ho insegnato ai bambini la lingua italiana e ho formato un gruppo folklorico con i discendenti degli italiani. Con loro ho partecipato a sette festival con le minoranze nazionali della regione e dell' ERMI.

Ho rappresentato la Romania ai convegni internazionali con i friulani a Udine, Italia, durante sette anni. Ho aperto la porta della Romania per l'EFASCEE - il primo segretariato EFASCEE è stato Pord enone - e nello stesso periodo sono stata corrispondente al giornale "Il Popolo" e ora scrivo per la rivista "Artugna" - Budoia (PN).

Per favore, mi permetta portare a vostra conoscenza un problema che mi sta al cuore, a me e anche ai numerosi romeni di origine italiana.

Alla rivista "Artugna" ho mandato un articolo sulla nostra situazione. Il titolo "Chi siamo?" Quando saremo quelli che siamo? Questa domanda è pienamente legittima perché non è ben conosciuta la situazione di molti ex-italiani residenti all'estero.

Nel mio caso particolare, i documenti in mio possesso dimostrano la provenienza tutt'italiana della mia famiglia. Infatti, gli atti di nascita e di battesimo dei miei bisnonni attestano la loro origine, questi essendo di Maniago e di Udine.

I miei avi hanno lasciato l'Italia come emigranti e in qualità di esperti scapellini sono giunti in Romania, già a partire dal 1880 rispondendo alla chiamata del Re Carlo I. Dopo un certo periodo di lavoro, le autorità romene hanno concesso agli immigrati italiani dei terreni per costruire la propria casa e così facendo invogliandoli a restare in Romania.

Con la scusa di verificare i documenti, sono stati ritirati i passaporti di quasi tutti i lavoratori. E in questo modo hanno perso la cittadinanza italiana e i passaporti e sono diventati, a tutti gli effetti, cittadini romeni.

Ora che è cambiata la situazione politica in Romania e forse anche la legge italiana ci può aiutare, cosa possiamo fare per far valere i nostri diritti? La risposta è arrivata subito. Ho ricevuto una ventina di pagine della quale non riesco a capire tutto. Vi prego, in nome di tutti, se volete chiarire tutti questi documenti nella speranza di trovare una via per il nostro desiderio.

Celia Ontelus Boso

FEBBRAIO - APRILE 09

SIAMO DI NUOVO INSIEME

25

JUVENTUS

Contribuția italiană la fotbalul românesc

Finalul anului 1924 a marcat un eveniment important din biografia fotbalului bucureștean și românesc. La cumpăna dintre ani, cluburile ROMCOMIT și Triumf au fuzionat, din considerente financiare, semnând astfel actul de naștere al uneia dintre cele mai puternice echipe bucureștene din perioada interbelică, JUVENTUS. Tradiția latină cultivată de noul club sportiv era ilustrată și de emblema acestuia, care evoca istoria orașului Roma, cu lupoica alăptându-i pe Romulus și Remus. Echipa a păstrat culorile fostului club româno-italian (roșu și albastru) și a rămas să joace pe arena „ROMCOMIT”, situată pe locul unde sunt astăzi Facultatea de Drept și Opera Română, până în strada Vasile Pârvan. Pe lângă un foarte cochet și încăpător stadion de fotbal, baza sportivă mai cuprindea terenuri de tenis și o sală de scrimă. Evenimentul fuziunii apare menționat într-un material publicat duminică, 4 ianuarie 1925 în *Gazeta Sporturilor*, sub titlul: „Juventus – o fuziune senzațională”. Documentul a fost semnat de conducătorii de la Triumf, Csillag Blank și S. Petrovici.: Conducerea noului club urma să fie compusă din: Ettore Brunelli, președintele Băncii Italo-Române, fondatorul clubului și primul său președinte, Ion Cămărășescu, C.N. Capșa, Moretti, Mayer, Farchi și Mehlberg. Juventus a fost una dintre echipele cele mai iubite de publicul românesc, datorită jocului său elegant, spectaculos, modului corect de a-și apăra șansele și a-și respecta adversarii. Jucătorii juvențiști aveau o educație sportivă și civică aleasă. Ținuta lor dincolo de teren era ireproșabilă, ca de altfel și cea a conducătorilor, care erau întotdeauna un exemplu demn de urmat.

Noul Juventus București se face remarcat chiar din anul de debut, reușind câteva partide internaționale și victorii de prestigiu. Printre acestea: 2-1 cu Slavia Praga la data de 29 iunie 1925 (au marcat Melchior și Brauchler), în fața a 4.000 de spectatori, și 0-3 cu Slavia Sofia pe 6 septembrie, în același an. Juventus intră în focul luptei pentru titlul de campioană, încă din sezonul 1925-1926. Campioană regională, echipa participă la turneul final, în cadrul căruia

La fine dell'anno 1924 segnava un avvenimento importante nella biografia del calcio bucarestino e romeno. A cavallo degli anni, i club ROMCOMIT e Triumf si sono fusi per motivi finanziari e così hanno firmato l'atto di nascita di una delle più forti squadre bucarestine del periodo interbellico, JUVENTUS. La tradizione latina coltivata dal nuovo club sportivo era illustrata anche dal suo emblema che evocava la storia della città di Roma con la famosa lupa e i neonati Romolo e Remo. La squadra ha conservato i colori dell'ex-club romeno-italiano (rosso e blu) ed è rimasta a giocare sul campo sportivo „ROMCOMIT” situato sul terreno dove oggi si trovano la Facoltà di Legge e l'Opera Romana, fino a via Vasile Pârvan. Oltre all'elegante e capiente stadio, l'impianto sportivo comprendeva campi da tennis ed una sala da scherma. La fusione fu raccontata domenica 4 gennaio 1925 dalla „Gazeta Sporturilor” con il titolo: „Juventus – Una sensazionale fusione”. Il documento è stato firmato dai dirigenti della Triumf, Csillag Blank e S. Petrovici. La direzione del nuovo club doveva essere composta da: Ettore Brunelli, presidente della Banca Italo-Romana, il fondatore del club ed il suo primo presidente, Ion Cămărășescu, C.N. Capșa, Moretti, Mayer, Farchi e Mehlberg. La Juventus è stata una delle squadre più amate dal pubblico romeno grazie al suo gioco elegante, spettacolare, al modo corretto di difendere le proprie opportunità e di rispettare gli avversari. I calciatori juvenisti avevano un'educazione sportiva e civica distinta. Il loro comportamento sul terreno era irreprensibile, come pure il comportamento dei dirigenti che sempre rappresentavano un esempio degno da seguire.

La nuova Juventus București si è fatta notare sin dall'anno del suo debutto, ottenendo vittorie di prestigio anche in campo internazionale. Tra queste si ricordano il 2-1 con lo Slavia Praga, il 29 giugno 1925 (hanno segnato Melchior e Brauchler), davanti a 4000 spettatori e lo 0-3 contro lo Slavia Sofia, il 6 settembre dello stesso anno. La Juventus è entrata nel fuoco della battaglia per il titolo di campione sin dalla stagione 1925-1926. Campionessa regionale, la squadra partecipò al torneo finale quando ottenne i seguenti risultati: 4-1 sul Craiova, a Bucarest, 1-3 contro la S.G. Sibiu, a Sibiu, nei quarti di finale, 2-2 e 4-1 contro il Fulgerul Chișinău, nelle semifinali, dopo di che perse per 3 a 0 la finale contro il Chinezul Timișoara, squadra che aveva vinto sei titoli di campione nazionale nel periodo 1921-1927.

Gli undici della Juventus che disputarono quella storica finale sono: Stoian, Veșianu, Georgescu, Vasiliu, Motoroi, Grigoriu, Dobo, Melchior, Moretti, Cristescu, Koszo. Dopo quattro anni (1929-1930), arrivata nuovamente

obține următoarele rezultate: 4-1 cu Craiova, la București, 1-3 cu S.G. Sibiu, la Sibiu, în sferturile de finală, 2-2 și 4-1 cu Fulgerul Chișinău, în semifinale, după care pierde cu 0-3 finala cu Chinezul Timișoara, echipă care a cucerit șase titluri de campioană națională în perioada 1921-1927.

Din „11”-le finalist al Juventus-ului făceau parte: Stoian, Vețianu, Georgescu, Vasiliu, Motoroi,

in finale dopo aver battuto la Dacia Unirea Brăila per 16-0 e la Mihai Viteazul Chișinău per 4-2, la Juventus vinse il titolo di campione nazionale, con un grande 3-0 inflitto alla Gloria CFR Arad. La squadra campionessa era formata da: Bacinski, Deleanu, Georgescu, St. Wetzer, Vogl, Remeny, Dobo, Melchior, R. Wetzer, Raffinsky, Maior.

Grigoriou, Dobo, Melchior, Moretti, Cristescu, Koszo. Patru ani mai târziu (1929-1930), ajunsă din nou în finală, după ce a învins Dacia Unirea Brăila cu 16-0 și Mihai Viteazul Chișinău cu 4-2, Juventus câștigă titlul de campioană națională, învingând cu 3-0 pe Gloria CFR Arad. Echipa campioană: Bacinsky, Deleanu, Georgescu, Wetzer, Vogl, Remeny, Dobo, Melchior, Wetzer, Raffinsky, Mayer.

De remarcat din această perioadă câteva nume care au făcut ele însele legendă în fotbalul românesc: portarul Bacinsky, mai târziu un apreciat antrenor, șlefuitor de talente, ca și celebrii Emerich Vogl, Ruda Wetzer, Ladislau Raffinsky și nu în ultimul rând triplata ofensivă DOBO – MELCHIOR – MORETTI, acesta din urmă fiind unul dintre membrii conducerii, alături de Ettore Brunelli.

Pe data de 11 octombrie 1931, Venus își inaugurează cu mare pompă arena de pe malul Dâmboviței (Str. Știrbei Vodă, colț cu Splaiul Independenței). În cadrul festivităților se dispută și un meci cu Juventus pe care venusii îl pierd cu 2-3.

Începând cu anul 1932, fotbalul nostru va fi organizat după formula divizionară. La prima ediție, Juventus nu participă, dar este prezentă în celelalte

Alcuni di questi nomi sono stati una leggenda per il calcio romeno: il portiere Bacinski, più tardi un pregiato allenatore, modellatore di talenti, come pure i celebri: Emerich Vogl, Ruda Wetzer, Ladislau Raffinsky e non per ultimo la triade offensiva DOBI – MELCHIOR – MERETTI, quest'ultimo anche membro di direzione del club accanto ad Ettore Brunelli. L'11 ottobre 1931, la Venus inaugurò con grande fasto il campo sportivo sulla riva di Dâmbovița (Via. Știrbei Vodă, angolo con Splaiul Independenței). Nell'ambito delle festività si era disputata anche una partita con la Juventus che i "venusiani" perdettero per 2-3.

A partire dal 1932, il calcio romeno veniva organizzato secondo una formula divisionistica. Nella prima edizione la Juventus non partecipò ma fu presente nelle seguenti sette, occupando i seguenti posti in classifica: nel 1933-1934, IV posto nella seconda serie; nel 1934-1935, XI posto; nel 1935-1936, III posto; nel 1936-1937, VII posto; nel 1937-1938, IV posto nella seconda serie; nel 1938-1939, VIII posto e nel 1939-1940, XI posto.

Il contributo italiano al calcio romeno

JUVENTUS

șapte, ocupând următoarele locuri: 1933-1934 – locul IV în seria a doua; 1934-1935 – locul XI; 1935-1936 – locul III; 1936-1937 – locul VII; 1937-1938 – locul IV în seria a doua; 1938-1939 – locul VIII și 1939-1940 – locul XI.

În campionatul 1940-1941, Juventus activează în eșalonul secund și ocupă primul loc în seria a treia, cu drept de promovare în Divizia A. Dar a venit războiul și campionatul s-a întrerupt, însă promovarea a rămas valabilă după reluarea competiției, odată cu ediția 1946-1947. În cele 6 ediții de campionat postbelice (1946-1952), cât a activat în capitală, Juventus s-a clasat pe următoarele poziții în clasamentul primei divizii: IV în 1946-47, V cu numele de Distribuția și Compétrol în 1947-48, VII în 1948-49 cu numele de Petrolul București, X în 1949-50 cu numele Partizanul, locul V în 1950-51 cu numele Flacăra, locul XI în 1951-52 tot sub denumirea de Flacăra, ultimul an în Divizia A, după care echipa se mută în Ploiești. Acolo a dat naștere Petrolului din Orașul Aurului Negru. O vreme, Petrolul, care revine în primul eșalon în 1954, a mai însemnat Juventus, doar prin prisma lotului de jucători.

În anul 1992, după 68 de ani de la nașterea Juventus-ului și 40 de ani de la convertirea sa în Petrolul Ploiești, un om dornic să reinvie o legendă și-a propus să readucă în prim-planul interesului fotbalistic ceea ce a fost pe vremuri JUVENTUS BUCUREȘTI.

Pe urmele pașilor lui Ettore Brunelli

Astfel, sub patronajul valorosului om de fotbal dipl. ec. Ilie Ionel Ciuclea, ia ființă clubul de fotbal FC Juventus, care și-a dorit să fie de la bun început o școală adevărată pentru viitorii fotbaliști profesioniști. Acțiunea „Juventus 1992” și-a propus încercarea de a merge pe urmele fondatorului, cel care a fost Ettore Brunelli, pentru a-i cinsti memoria și a-i pune în valoare meritele. Era clar că acesta nu mai era în viață, ținând cont de faptul că ar fi trebuit să aibă vârsta de 110 ani (era născut pe 8 aprilie 1882, la Messina). S-a căutat însă ca cineva din familia lui, dintre urmașii acestuia, să fie găsit pentru a prelua simbolic ștafeta întemeietorului. În acest sens, s-a purtat o corespondență bogată între SC Supercom SA, prin directorul general, Ilie Ionel Ciuclea, cu Crucea Roșie Italiană și cu Ambasada Italiei la București, rezultatul final al tuturor diligențelor fiind exprimat în răspunsul dat la 20 octombrie 2000 de Ambasada Italiei în care se spune: „Din datele aflate la arhivă rezultă că domnul Ettore Brunelli a avut doi fii, Enrico și Giuliano, născuți la Genova, pe 4 septembrie 1909 și, respectiv, pe 24 decembrie 1915. Din nefericire, deși este lăudabilă inițiativa dumneavoastră, nu avem posibilitatea să verificăm dacă cele două persoane mai sunt în viață”. Este foarte probabil ca Ettore Brunelli, împreună cu cei doi fii ai săi, să fi părăsit țara după actul naționalizării de la 1948 și urma să li se fi pierdut în condițiile politice din acea vreme.

Nel campionato del 1940-1941, la Juventus giocava nel secondo scaglione ed occupava il primo posto nella terza serie con diritto di promozione nella Divisione A. Però era arrivata la Guerra, il campionato si interruppe ma la promozione rimase valida per la ripresa della competizione nell'edizione 1946-1947. Nelle sei edizioni di campionato del dopoguerra (1946-1952), mentre giocava nella capitale, la Juventus si è collocata sulle seguenti posizioni nella classifica della prima Divisione: IV nel 1946-1947, V col nome di Distribuția și Compétrol nel 1947-48, VII nel 1948-49 con il nome di Petrolul București, X nel 1949-50 col nome di Partizanul, V posto nel 1950-51 col nome di Flacăra, XI nel 1951-52 sempre sotto il nome di Flacăra, l'ultimo anno nella Divisione A, dopo di che la squadra si trasferiva a Ploiești dove ha costituito la squadra Petrolul della Città dell'Oro Nero. Per un periodo la Petrolul, che era tornata nel primo scaglione nel 1954, era ancora identificata con la Juventus, solamente grazie al gruppo dei calciatori. Nell'anno 1992, dopo 68 anni dalla nascita della Juventus e dopo 40 anni dalla sua trasformazione in Petrolul Ploiești, un uomo desideroso di far resuscitare una leggenda si è proposto di riportare alla ribalta del mondo calcistico ciò che era stata una volta la squadra JUVENTUS BUCUREȘTI.

Sulle orme di Ettore Brunelli

Così, sotto il patrocinio del pregiato uomo di calcio, il dipl. ec. Ilie Ionel Ciuclea, viene costituito il club di calcio FC Juventus, il quale sin dall'inizio ha desiderato essere una vera e propria scuola per i futuri giocatori di calcio professionisti. L'azione “Juventus 1992” tentò di ripercorrere le orme del fondatore Ettore Brunelli (nato l'8 aprile 1882 a Messina), per onorare la sua memoria e valorizzare i suoi meriti. Anche per questo si è cercato di trovare qualcuno della sua famiglia, dei suoi successori per riprendere in modo simbolico la staffetta del fondatore.

In tal senso, una ricca corrispondenza si è svolta tra la SC Supercom SA, tramite il suo direttore generale, Ilie Ionel Ciuclea e la Croce Rossa Italiana e l'Ambasciata d'Italia a Bucarest, ed il risultato finale è stato bene espresso nella risposta del 20 ottobre 2000 dell'Ambasciata d'Italia a Bucarest in cui si legge: „Dai dati trovatisi nell'archivio risulta che il signor Ettore Brunelli ha avuto due figli, Enrico e Giuliana, nati a Genova, il 4 settembre 1909 e, rispettivamente, il 24 dicembre 1915. Sfortunatamente, anche se lodevole la vostra iniziativa, non siamo in grado di verificare se le due persone sono ancora viventi”. E' molto probabile che Ettore Brunelli, insieme ai suoi due figli, abbia lasciato il paese dopo la nazionalizzazione del 1948 e che si siano perse le sue tracce nelle condizioni politiche di quei tempi.

Posibilă colaborare cu Siena

Legăturile dintre Juventus București și Italia sunt încă puternice. În primăvara anului trecut, o delegație a clubului de fotbal AC Siena a venit la București pentru a vizita modernă bază sportivă din Colentina. Președintele Pier Luigi Fabrizi s-a declarat interesat de semnarea unui protocol de colaborare între cele două grupări, la nivelul copiilor și juniorilor. Academia de Fotbal Juventus București pregătește, în prezent, peste 300 de tineri fotbaliști. Mulți dintre juniori sunt componenți ai loturilor naționale.

Pagină realizată de Victor Partan
Traducere: Paula Voicu

Possibile collaborazione con il Siena

I legami tra la Juventus București e l'Italia sono ancora forti. Nella primavera dello scorso anno, una delegazione del club di calcio AC Siena è venuta a Bucarest per visitare la moderna base sportiva di Colentina. Il presidente Pier Luigi Fabrizi si è dichiarato disponibile ed interessato alla firma di un protocollo di collaborazione tra le due entità, a livello dei bambini e degli juniores. Attualmente, la "Accademia de Fotbal Juventus București" prepara oltre 300 giovani calciatori. Molti tra questi sono componenti dei lotti nazionali.

Violență și Fair-Play în sportul contemporan

Sportul este un fenomen social deosebit de complex, oferind ființei umane nenumărate posibilități de exprimare. Fiecare eșalon din structura sa – sportul pentru toți, baza de masă a sportului de performanță și sportul de mare performanță – se confruntă cu multe probleme, una dintre ele fiind violența care se manifestă la toate eșaloanele. Esența sportului este competiția, întrecerea cu sine și cu alții. Analizând din punct de vedere psiho-social competiția, concluziile care se pot desprinde pot fi grupate în două categorii: aspecte pozitive, emulative și aspecte negative, exprimate în comportament antisocial, neloial, violent.

Violența este o denaturare a ceea ce îl îndeamnă pe om la viață, la exprimare și recunoaștere, este ostilitatea distructivă și-și face apariția atunci când cineva nu reușeș-

te să-și atingă scopul într-o manieră normală. Este expresia slăbiciunii, a incapacității de a face față unei situații. Omul devine violent datorită incapacității de adaptare la solicitările mediului extern.

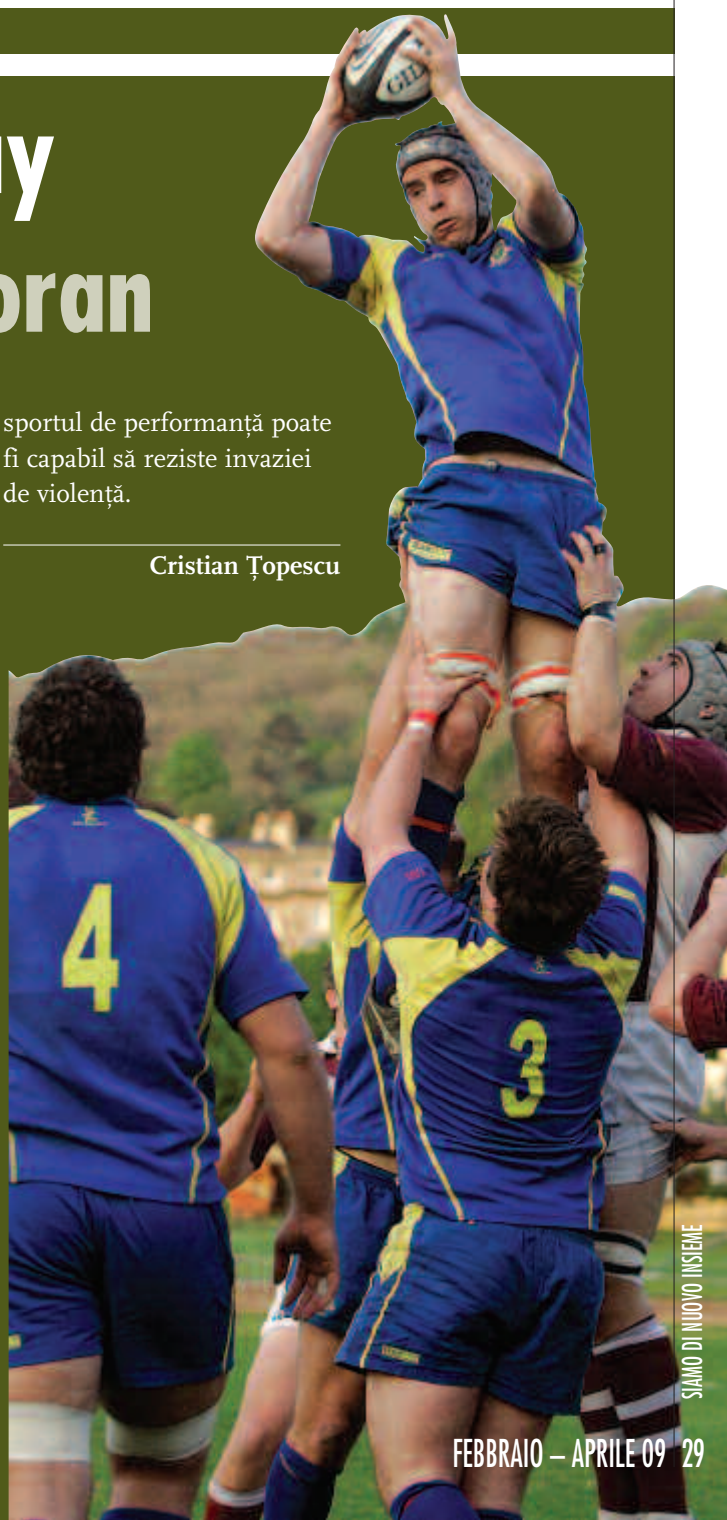
Tendința de a lovi, de a distruge, de a face rău sunt denaturări profunde ale nevoii umane de a concura. Această nevoie este pe deplin satisfăcută de competiția sportivă, cu condiția, însă, ca participanții să-și desfășoare activitatea în limitele regulamentului, ale respectului față de adversar, arbitru, spectator.

Fugind de violență, făcând din locurile de desfășurare ale competițiilor adevărate fortărețe, „filtrând” publicul sau reducând numărul de spectatori, s-ar ucide spiritul întrecerii și s-ar denatura sportul de elită.

Sportivii care sunt încadrați aici, demni de acest eșalon, ar trebui să aparțină unei elite morale. De aceea,

sportul de performanță poate fi capabil să reziste invaziei de violență.

Cristian Țopescu

Mircea Grosaru
Doctorand în drept
comercial, membru în
Comisia juridică de
Disciplină și Imunitate
a Camerei Deputaților

Legea minorităților și noua realitate politică

Întrarea în Uniunea Europeană la 1 ianuarie 2007 a însemnat pentru România, în primul rând, o rupere definitivă de un trecut trist ce a durat aproape 60 de ani.

Uniunea Europeană a avut de cântărit între voința și dorința tuturor românilor de a trăi liberi în acest spațiu, sau de a rămâne dependenți de un sistem care nu le-a adus nici respect, nici bunăstare și nici perspectiva unei evoluții economice în viitor, iar România a ales și alegerea cred că a fost bine făcută.

Punctele forte prezentate de România în această alegere au avut poate mai mult un caracter politic, decât economic, având în vedere trecutul pe care suntem pe cale să-l uităm.

În alegerea noastră, nu am avut nici modele și nici planificarea de a fi liberi în Europa, însă cu siguranță că liniștea și pacea socială au fost unele dintre prioritățile țării noastre, problema minorităților naționale din România reprezentând de altfel una din bilele albe acordate țării noastre de Uniunea Europeană, în acest proces pe termen lung, dar și garanția spiritului tolerant al poporului român.

Dacă până la ora actuală, conform Constituției țării, au fost făcute legiferări în toate domeniile prevăzute de aceasta în materie de legi organice, putem afirma că mai puțină voință politică a existat în problema adoptării Legii privind statutul minorităților naționale, plimbată și amânată în mod nejustificat în legislatura trecută din motive exclusiv politice și politicianiste, în care s-au întrecut unul câte unul politicieni dintr-o opoziție neconstructivă, lipsită de înțelegere și toleranță, astăzi, din

fericire pentru noi, absenți din catalogul noului Parlament al țării.

Nu credem că actuala coaliție de la guvernare nu are interes să adopte această lege organică, la fel cum nu putem crede că nu i se acordă importanța cuvenită, atâta timp cât Constituția prevede în mod expres acest lucru.

Suntem convinși că actualul Guvern al României va analiza oportunitatea adoptării unei asemenea legi și va proceda în consecință, demonstrând încă odată că este preocupat în egală măsură de toți cetățenii care trăiesc în România, indiferent de etnie, religie, cetățenie sau naționalitate, acum când multe țări europene trimit în România, pentru o mobilitate profesională sau pentru studii, numeroși cetățeni străini, dintre care mulți nu se mai întorc în țara lor, fie că se căsătoresc în România, fie că descoperă o viață la care nu s-au gândit la ei în țară și exemple sunt destule în acest sens.

Îi îndemn pe această cale pe toți colegii noștri deputați, care au dat dovadă de înțelepciune în momente importante, grave ale vieții noastre parlamentare, să lase pentru o clipă motivațiile politice, și să reia, să dezbată și să adopte neîntârziat *Legea privind statutul minorităților!*

Dep. Mircea Grosaru

23 februarie 2009 - participare, alături de reprezentantul Asociației Partida Romilor – Pro Europa, la o dezbatere organizată de Antena 3 ca urmare a noilor incidente din Italia. Dezbaterea a scos în evidență modul diferit în care percep cele două țări - Italia și România - aceste incidente. Deputatul Mircea Grosaru a arătat că deși există la nivel parlamentar un Grup de prietenie România – Italia, acesta nu a desfășurat, din păcate, nici o activitate în perioada 2004-2008, cu toate că menirea lui ar fi fost tocmai aceea de a preveni asemenea evenimente nedorite pentru ambele țări, considerând că dialogul diplomatic este singura cale de normalizare a relațiilor româno-italiene, aflate în impas. Pe de altă parte, în Italia există multe asociații ale românilor, care ar putea contribui la prevenirea unor asemenea incidente prin proiecte și programe bine structurate, realizate în colaborare cu asociații similare din România, dar, din păcate, acestea au demonstrat că nu sunt bine organizate și nici nu au reușit să devină parteneri credibili pentru autoritățile italiene. În aceeași zi, dl. deputat s-a întâlnit și cu Excelența Sa, Domnul Mario Cospito, Ambasadorul Italiei la București, la sediul Ambasadei pentru a discuta despre situația creată în Italia, care aduce prejudicii ambelor state. Cei doi oficiali au convenit asupra unor acțiuni comune, dar mai ales asupra faptului că doar calea dialogului poate rezolva incidentele existente și au opinat că într-adevăr Grupul parlamentar de prietenie România – Italia ar trebui revigorat cât mai curând posibil pentru a realiza o analiză și o comunicare efectivă și eficientă la nivelul celor două țări.

24 februarie 2009 - dl. Mircea Grosaru a făcut o declarație politică în Parlamentul României intitulată „Respectă pentru a fi respectat”, o pledoarie pentru reinstalarea respectului reciproc între cele două țări și popoare. Autorul a analizat câteva dintre aspectele și efectele pozitive ale emigrației românilor în Italia, pe care le consideră ca având implicații majore, mai ales în plan economic. A citat în acest sens aportul imigranților români la construirea a numeroase obiective civile și industriale din Italia, efectuarea unor munci agricole grele pe care cetățenii italieni le evită, calitatea deosebită a asistenților și asistentelor medicale din România, care activează în clinici italienești, asistența socială acordată la domiciliu de personal specializat român etc.

26 februarie 2009 - deputatul minorității italiene a participat la întâlnirea dintre Primul Ministru, Emil Boc, Ministrul Dezvoltării, Vasile Blaga și autoritățile locale și județene din Suceava, Botoșani și Neamț, prilej cu care, la sediul Consiliului Județean Suceava, s-au semnat Proiectele de finanțare pentru infrastructura județelor sus amintite. Au participat, de asemenea, primari și parlamentari

din județele sus menționate, care au salutat prezența Primului Ministru în zonă, cu atât mai mult cu cât o bună perioadă de timp lucrările la infrastructură au fost suspendate, iar prezența sa ar putea să constituie un nou imbold. Întâlnirea a avut un caracter informativ, dar și tehnic, urmând ca descentralizarea să fie realizată cât mai repede posibil, pentru a se crea premisele unei mai rapide implementări a unor proiecte care așteaptă avizul Bucureștiului de mult timp, ceea ce a dus la întârzierea nejustificată a lucrărilor și la risipă de fonduri.

27 februarie 2009 - dl. deputat a lucrat la întocmirea unei noi strategii a Asociației Italienilor din România – RO.AS.IT. - în vederea depășirii situației actuale de criză în relațiile româno-italiene, care pot afecta proiectele propuse de asociație pentru următoarea perioadă. Această nouă strategie va fi prezentată filialelor din țară și membrilor asociației ai RO.AS.IT., fiind o primă măsură în depășirea unor greutăți generate de criza existentă. Strategia va fi pusă în aplicare după o analiză la nivelul asociației, când vor fi invitați la București liderii organizațiilor locale ale RO.AS.IT. și membrii Comitetului director.

2 martie 2009 - dl. Mircea Grosaru a făcut o declarație politică în Parlamentul României intitulată „Cine dorește răcirea relațiilor dintre Italia și România?”, al cărei text integral îl găsiți în paginile revistei noastre.

10 martie 2009 - declarația politică: Suntem în EUROPA, vom trăi în EUROPA! Această declarație politică se bazează pe datele statistice privitoare la proiectele legislative propuse de parlamentarii români în perioada mandatului trecut, culese de dl. Deputat M. Grosaru, date pe care le consideră sugestive și purtătoare ale îndemnului la o exigență sporită în ceea ce privește forma și conținutul lor. Domnia sa propune regândirea strategiei de propunere și înregistrare a proiectelor legislative, pentru că multe dintre acestea vor trebui să devină legi moderne, clare, concise, eficiente, fără posibilitatea interpretării lor, comparabile și compatibile cu cele din legislația europeană.

21 martie 2009 - participare la sărbătorirea bersalierilor (Ordinul Vânătorilor de Munte) în cadrul comunității de italieni de la Greci, județul Tulcea, manifestare la care a participat și Excelența Sa Mario Cospito, Ambasadorul Italiei la București, precum și alți oficiali români și italieni.

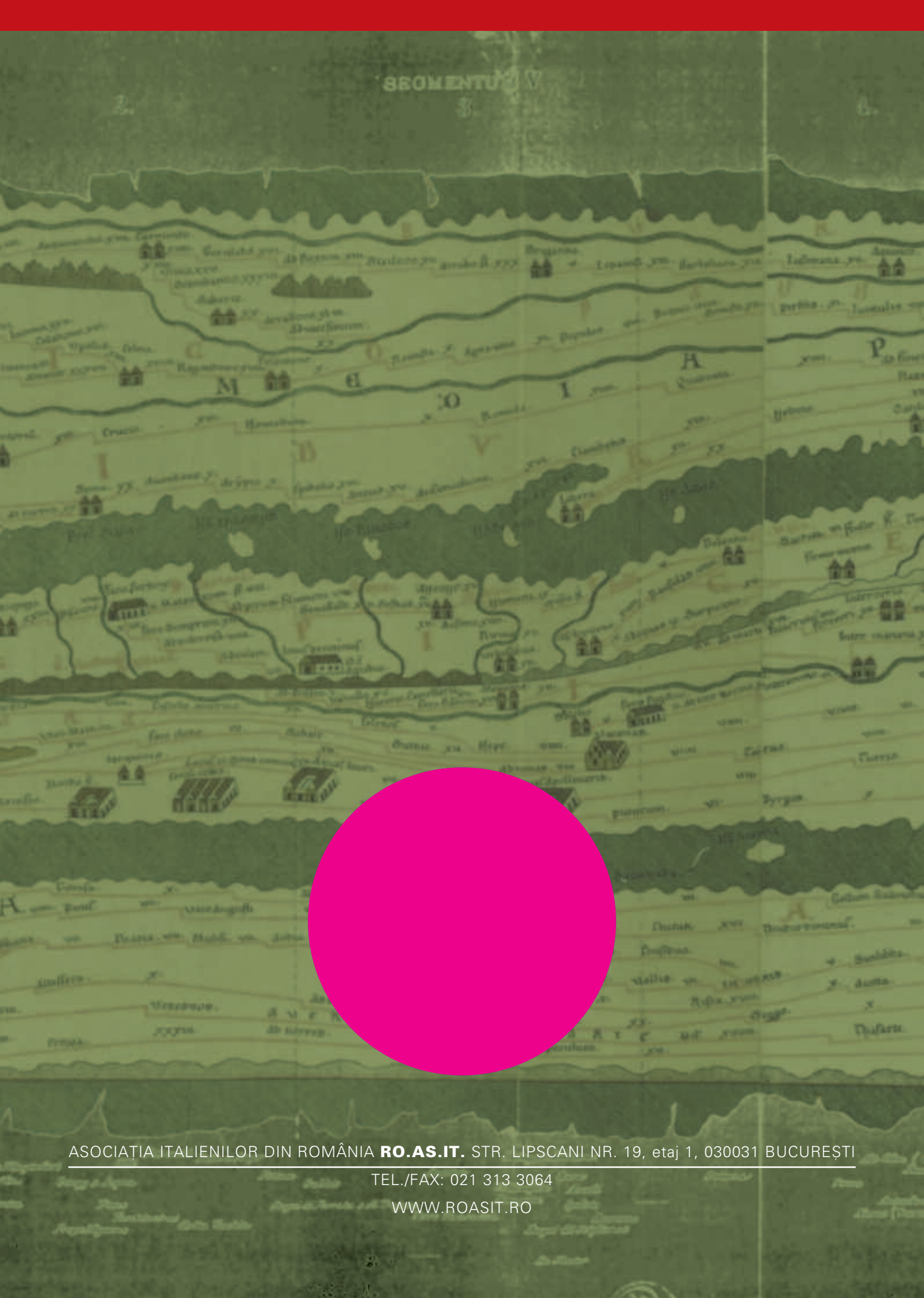
24 martie 2009 - dl. deputat a făcut o nouă declarație politică în Parlamentul României intitulată „Legea minorităților și noua realitate politică”, al cărei text integral îl găsiți în paginile revistei noastre.

Solidaritate

Marti, 7 februarie a.c., dl. deputat Mircea Grosaru a prezentat în plenul Camerei Deputaților o **Declarație politică de solidaritate** cu victimele cutremurului, care a încercat atât de mult să îndeplinească localități din centrul Italiei. Întreaga asistență a păstrat un minut de reculegere în memoria celor dispăruți în teribila mișcare telurică.

Îi plângem pe cei dispăruți și suntem alături de cei afectați (orfani, răniți, rămași fără adăpost, traumatizați) cărora le transmitem întreaga noastră compasiune și le dorim curajul de a merge mai departe. RO.AS.IT. va deschide un cont pentru ajutorarea sinistratilor, al cărui număr îl veți găsi pe site-ul Asociației (www.roasit.ro).

EUROPEAN
NOTIZ
STIRI

ASOCIAȚIA ITALIENILOR DIN ROMÂNIA **RO.AS.IT.** STR. LIPSCANI NR. 19, etaj 1, 030031 BUCUREȘTI

TEL./FAX: 021 313 3064

WWW.ROASIT.RO